

Galē dani Sayinisiya

Dani mas'afa

Ikələ k'aat'a

Galə dani Sayinisiya

Bək'ane Benəshanəgul

Guməzi dani birona.

K'anitso:

Editi oshətsotsi:

Revised Edition 2009

This Book is a product of the Benishangul-Gumuz Language Development Project, which is a joint project between: **Education Bureau, Bureau of Culture & Information** Benishangul-Gumuz National Regional State and **SIL Ethiopia**

Kisha

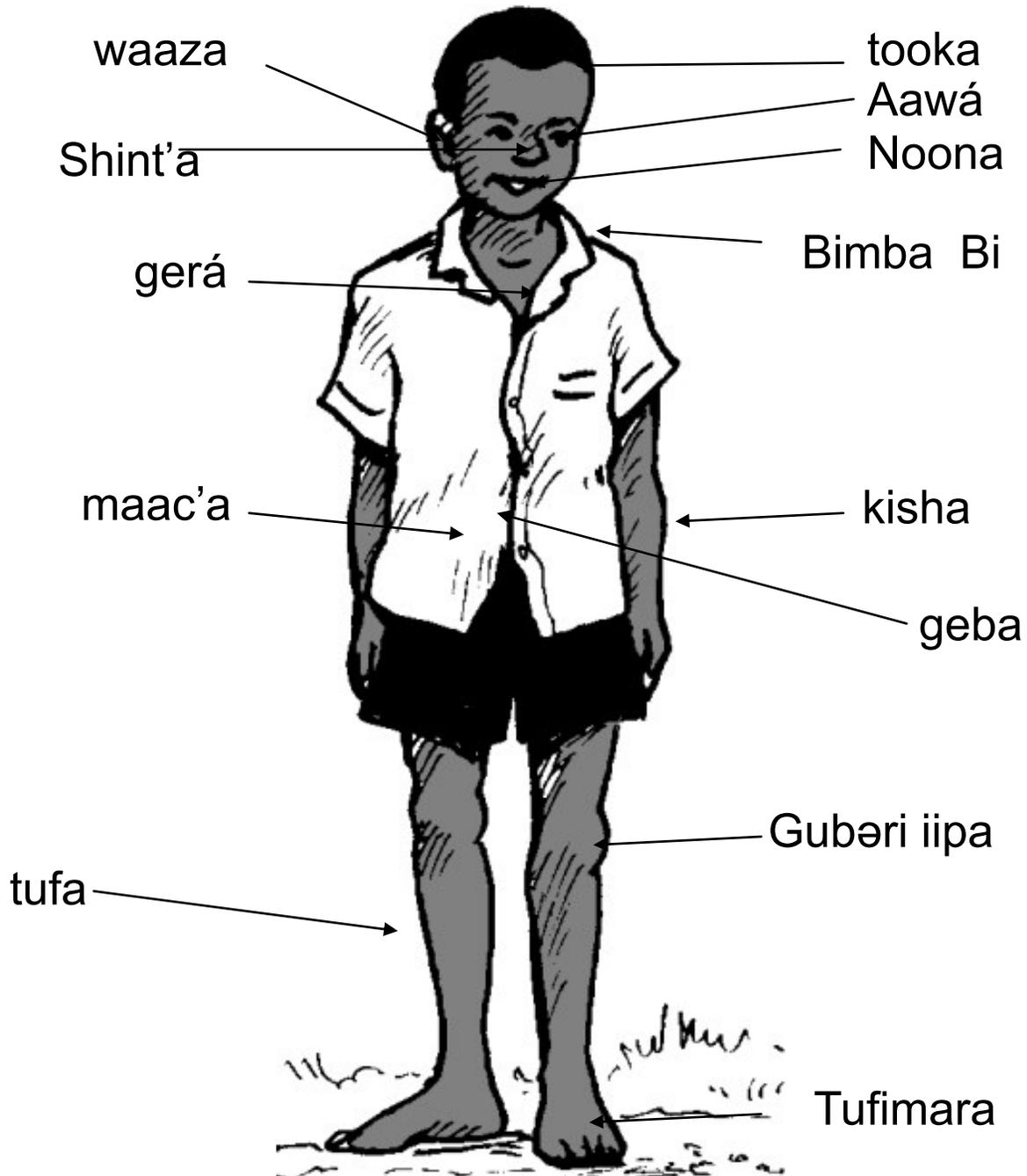
Tooka	K'atsa
K'ot'ə ika (1)	1
1. Ashonat ə bəybe yona	1
1.1 Ashə uratsi atsa.....	1
1.2 Shishi atsa.....	8
1.3 Beebeya.....	25
K'ot'ə gita (2)	42
2. Maa asha	42
2.1 Maa ashotsi.....	42
2.2 Maa ashotsə beebeya.....	46
2.3 Meyitsi k'ac'ək'ac'a.....	52
2.4 Sheng giyeya-.....	58
K'otə keeza (3)	62
3. Danimoonatə galona	62
3.1 Dani moo datse weera.....	62
3.2 Mooke turə dani mookə amonatə aanona....	65
3.3 Gal t'iwitsa.....	68
3.4 Aze galotsi.....	73
3.5 Galo shengsh detsa.....	92

K'ot'ə ika

Ashonatə bəbe yona

1.1 Ashə Uratsi atsotsi

1.1.1 Ashə uratsi atsi shuutsa:-

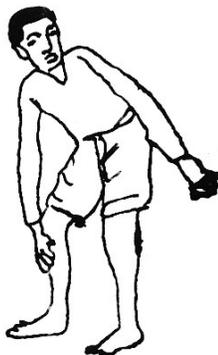
Arə 1/1

Daniruwots aranə bek'ərəte?

Itu itəuratsiatso itətohotsəsh kitsuwere.

Daniruwotsə k'aat'otse turə boo'atsi kayotsi

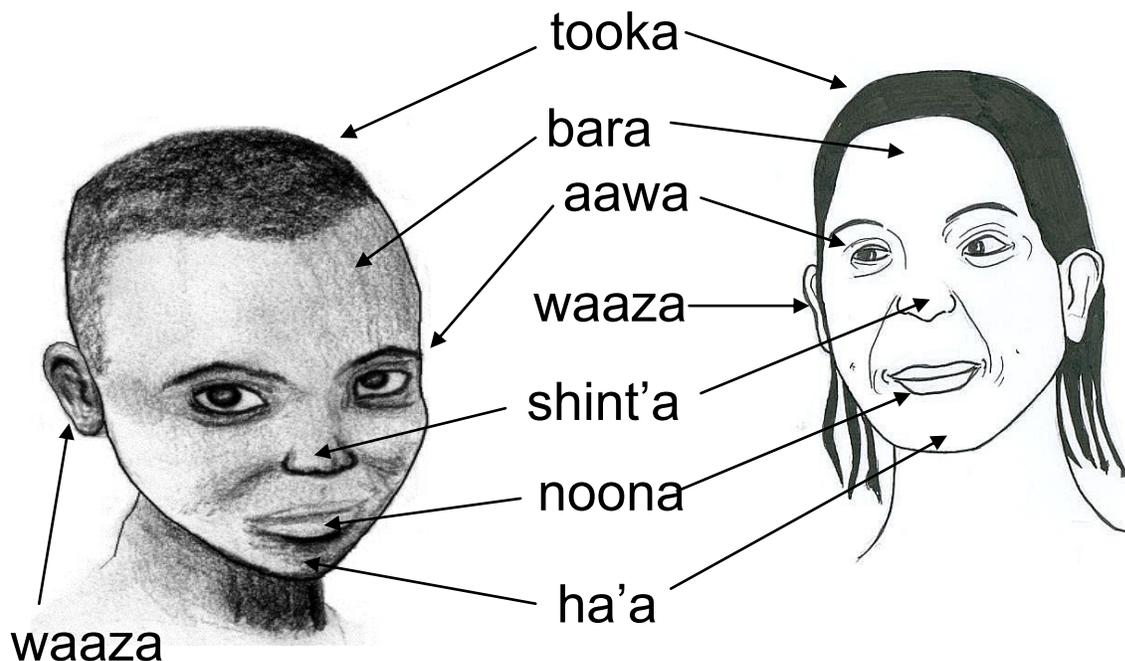
bokitsituwok'o k'ala

Arə 1/2

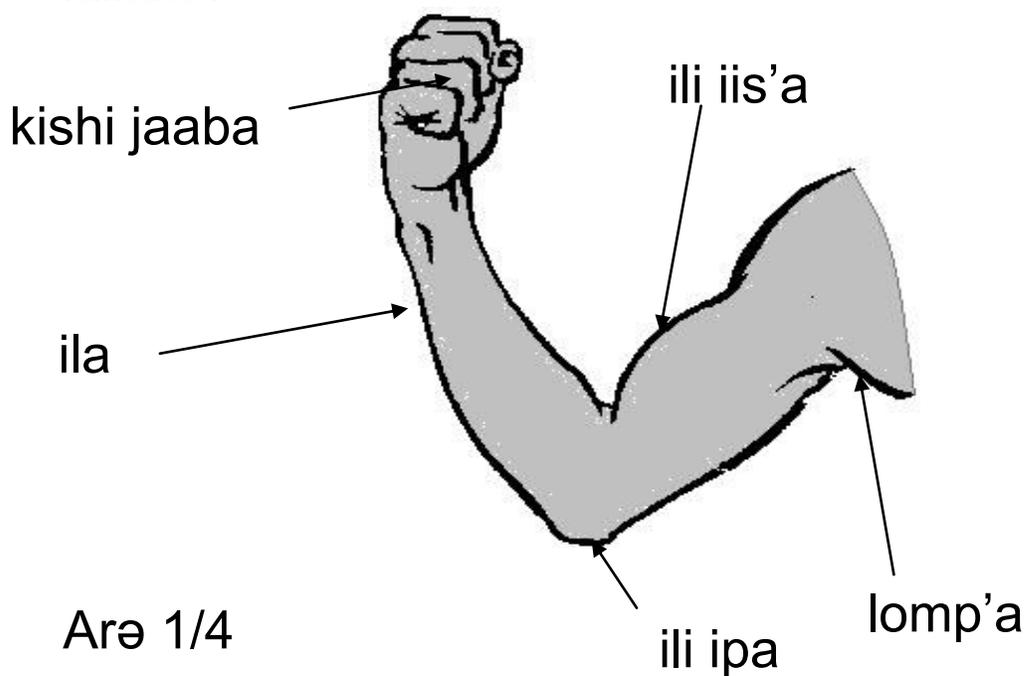
Bimbe dambə beyiru atsi shuutsa.

Bimbe dambə beyiru uri atsi shuutso s'eere.

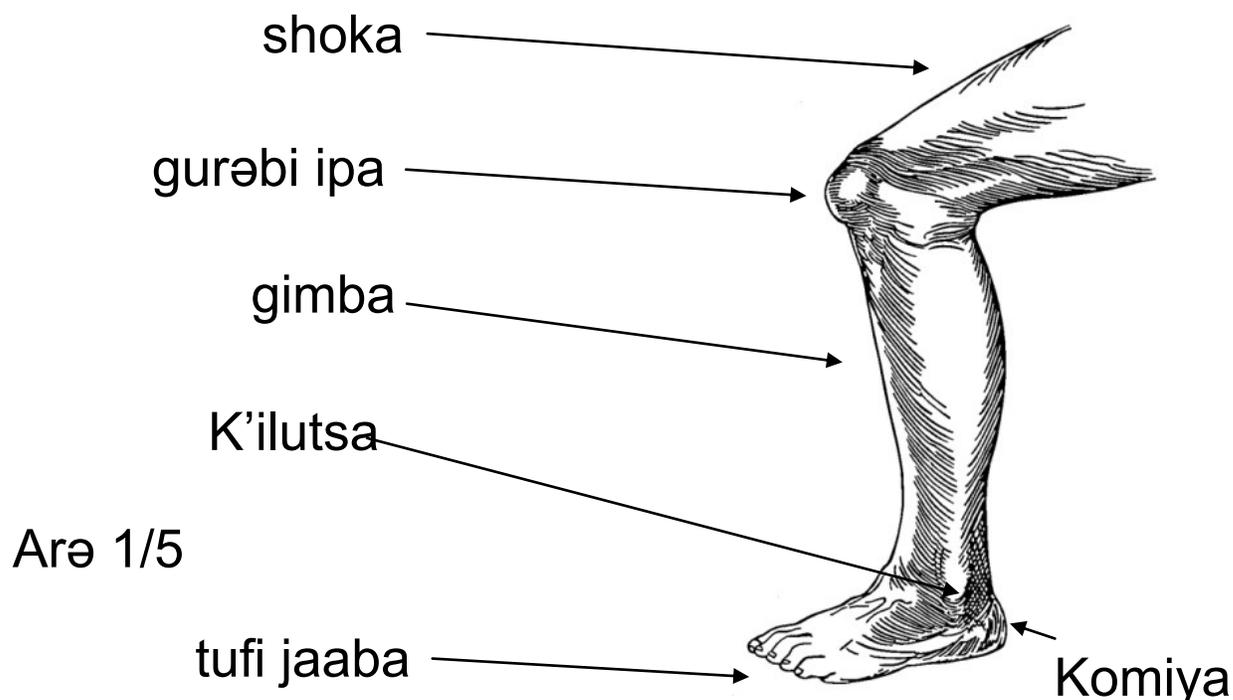
Arə 1/3

- Kishi atsi kayotsi
- Daniruwots kishi kayotsə shuutsotsi s'eego falitute?

Arə 1/4

- Tufi atsi kayotsi
 - Tufi atsi kayotsə shuutso s'eer
- Daniruwots itə s'eegətsə tufi kayotsə shuutso arəboto danosh shinatse beyiru aro s'ilərə gareyonə kewayarə itə darok katsuwere

TERƏWERƏ-1

1. “A” Shirotse t'intso tsəsh “B” shirotse beyəru-wotsənə jagiwere.

<u>“A”</u>	<u>“B”</u>
_____ 1. Kisha	A- S'iira
_____ 2. Tooka	Bi- Gubəra
_____ 3. Tufa	Ci- lia

2. Haniye dashi aatotsi k'awunonə aaniwere.

1. Bimbe dambə beyiru itə atsikayotsi kitsəwere.
2. Itə kishi kayotsə shuutso s'eere.
3. Asho ambətsə waaze bədets?
4. Asho ambətsə aawe bədets?
5. Asho ambətsə shint'e bədets?

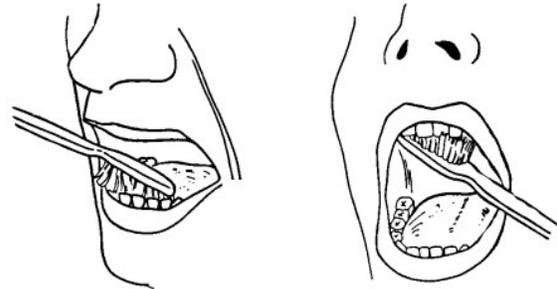
1.1.2 Atsə kayots s'ayin kota

Itə atsi kayotsi s'ayinonə kotosh eebi itək'ali?

Arə 1/6

Arə 1/7

- Gurə guro noo shitso aatsə s'ayinonə masho geyife.
- Noo kish aatsə s'ayinonə masho geyife.
- Noo tufu aatsa s'ayinonə masho geyife.
- Noo atso aatsə s'ayinonatə samunonə masho geyife.
- Noo shint'o but'ə s'ayinonə s'ayintso geyituwe.
- Nootokə s'iuro filo geyituwe.
- Noo gash muc'o geyituwe.
- Noo s'ugutso bi'eenorə k'apo geyituwe.

TERƏWERƏ:- gita (2)

A. Beeyoki bashotsi s'entsuwere.

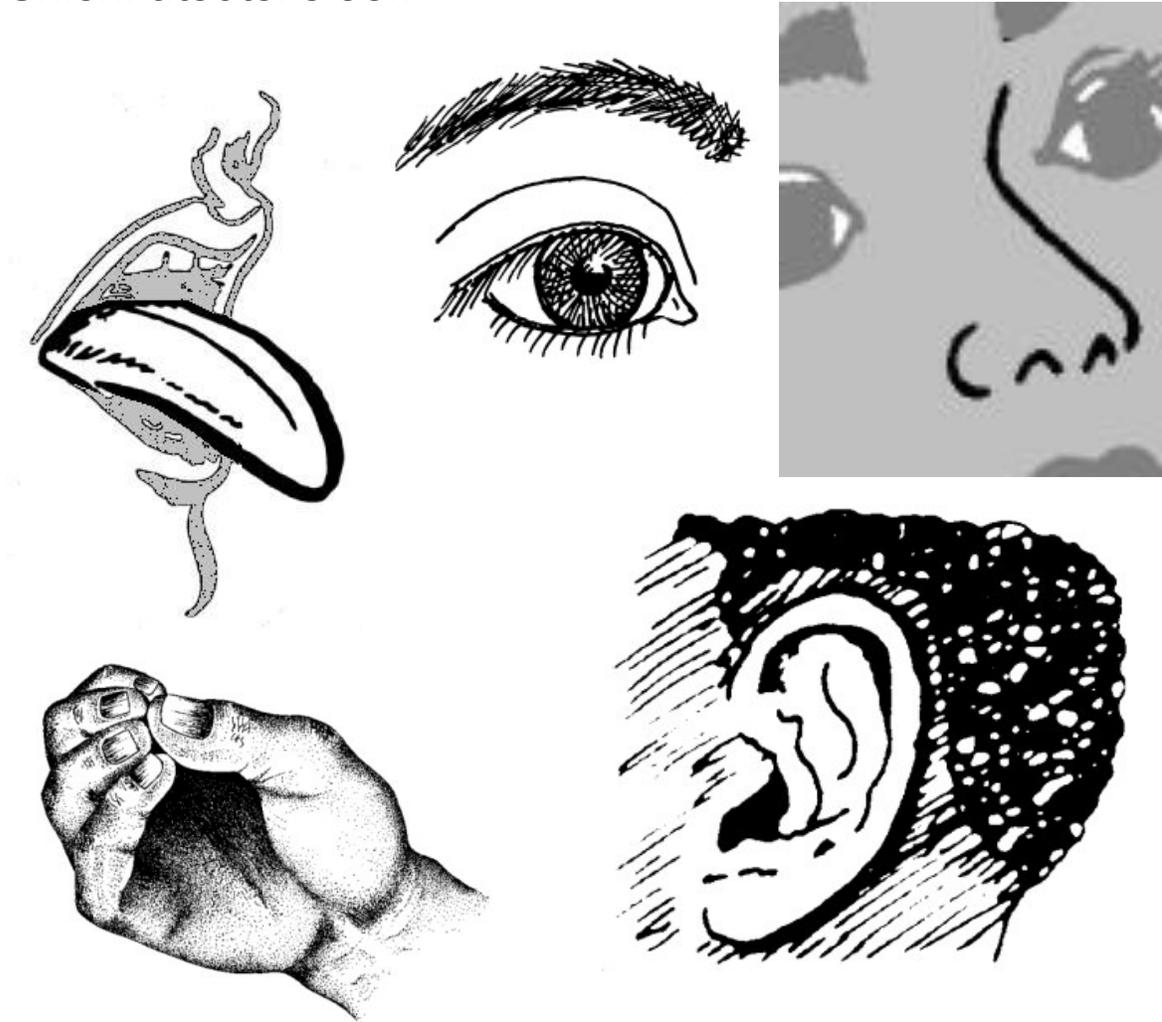
1. Nookisho aatsə s'ayinonə _____ geyife.
2. Nootookə s'iuro s'ayin buc'onə _____
geyife.
3. Noogasho bikimawok'o _____ geyituwe.
4. Noo s'ugutso bi'eenor _____ geyituwe.

Bi- Bitse ari aani wotətsotsi fac'ore.

1. Kisho masherawo mishə móó.
A. geyituwe Bi. geyiratsa
2. Mashera tufo gondə shak'o.
A. detsafe Bi. deshatsə
3. Shint'o but'ə s'ayinonə firo
A. gonde Bi. shenge
4. Nootook s'iuro s'ayinə buc'onə filo
A. geyituwe Bi. geyiratse

1.2 Shishi atsotsi

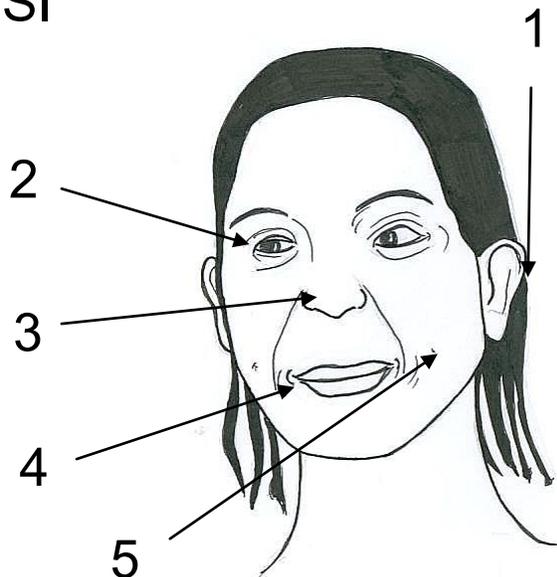
Shishi atsotsi s'eer.

Arə 1/8 SHISHI ATSOTSI

**-Aratse taawonə
kitsetse shishi atsotse
shuutso s'eer.**

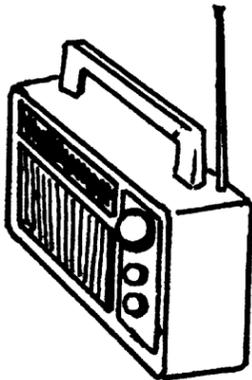
- A. taawə 1 eebəkitsiri?
- Bi. taawə 1 eebə kitsiri?
- Ci. taawə 3 eebəkitsiri?
- Di. taawə 4 eebəkitsiri ?
- E. taawə seebəkitsiri ?

1.2.2 Shishi atsotsə fiina.

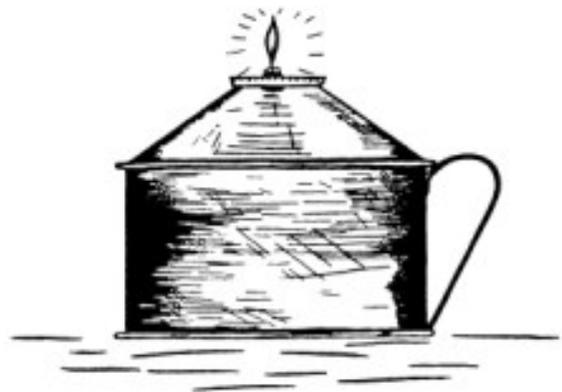
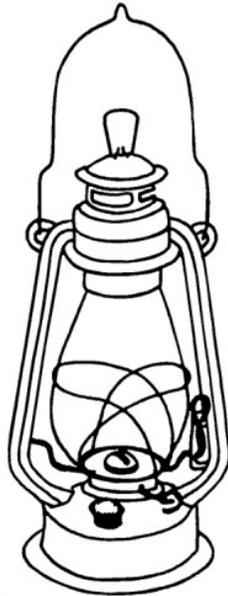
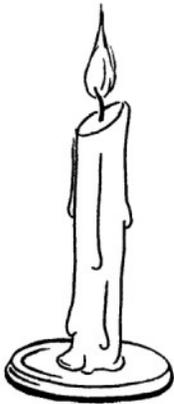
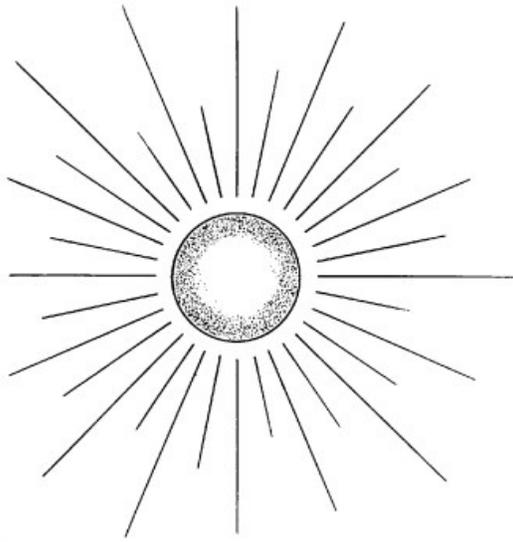
A. Bek'a

Noogalowotse beyiru keewotsi bek'osh wotitə shishi atso ebi'e tefo ?

Arə 1/10

- Daniruwots itə galotse beyiru keewotsi t'aluwonə bek'o falitute?
- Itətohotsətonə keewewere. Noogalo bek'osh shano geyituwe. Shano akəneya noodatsi ?

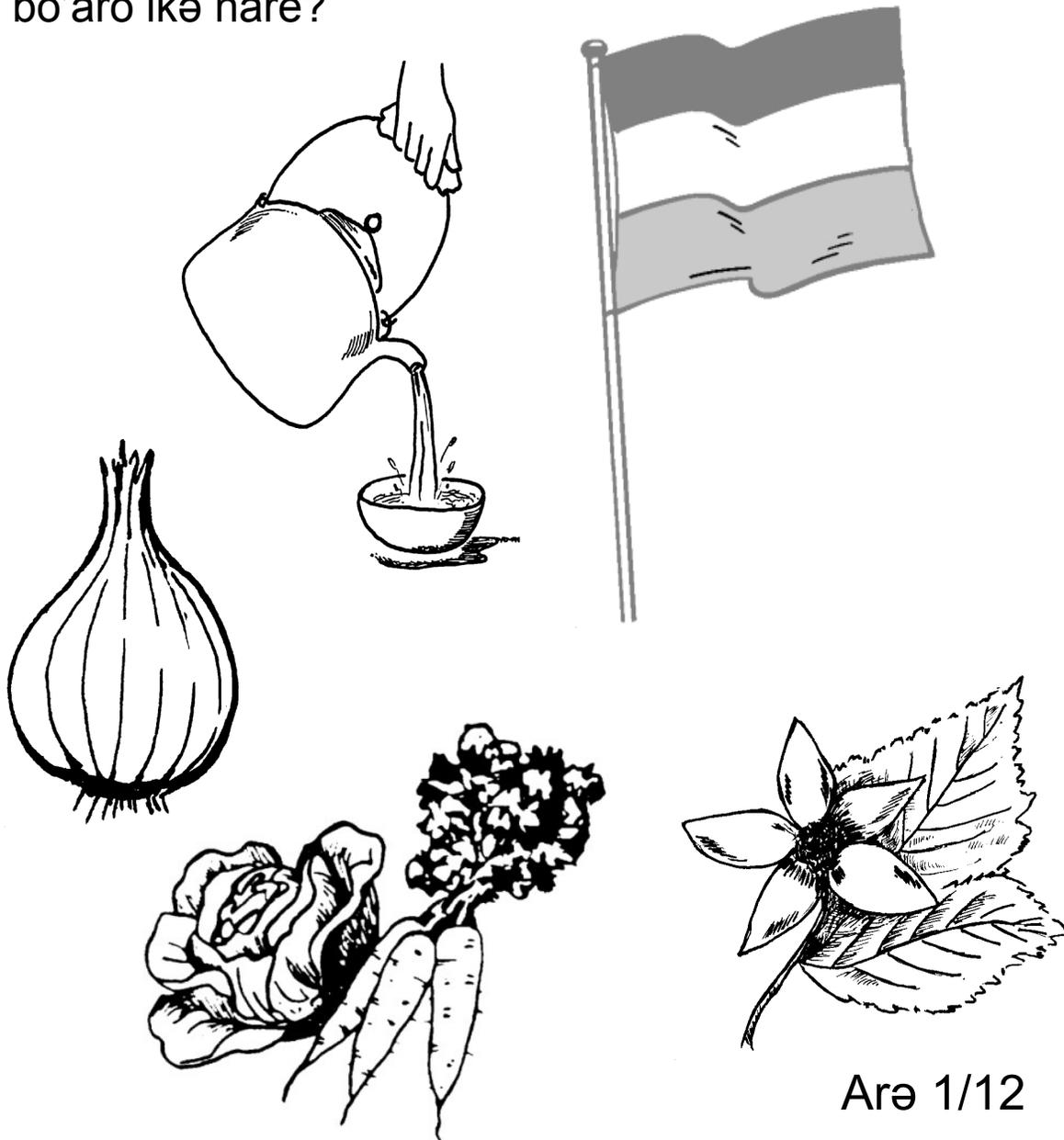

Arə 1/11 SHANI T'UP'A

- Shanə jami t'up'o aawa

Arotsi t'iwitsonatə galona

Daniruwots itə galotse datseyiru keewə jamotse bo'aro ikə nare?

Arə 1/12

- Arəwotsi galəde bek'osh shano geyife
- T'aluwonə arotsi galəde bek'o faleratse
- Noo galotse datsetə keewotsə k'osh k'osh aro Detsəfəno.
 - Ak'ə mari aro aak'a
 - Aari fundo ac'owi aro detsəfe
 - Maari aro Zii'erəka.

TERƏWERƏ-3

A. Haniye dashi beeyoki baashanotsi manitə aro s'enətswere.

1. Itop'i bandiro ambətse aro detsafa?
2. Bensishangul Guməz guri bandiro ambitsə aro detsəfa?

Bi, SHISHA

k'arə shishonatə bət'up'oko gala karə galosh otitə shishi atso eebi etefo?

K'atsə 13

Wazon k'arə iko k'arə ikatse bək'oshə k'osho galəde dano falefe.

Gizotsə k'oshə k'osh k'aro detsəfano.

Dubə k'ac'otsə k'osh ə k'osh k'aro detsəfəno.

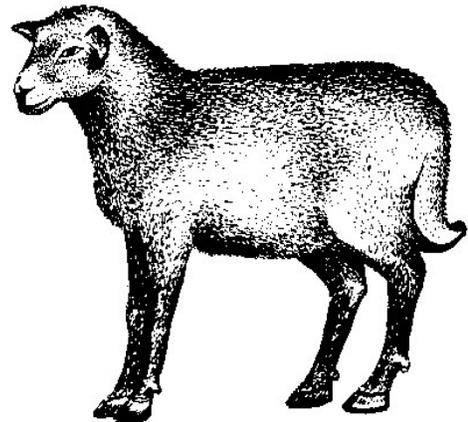
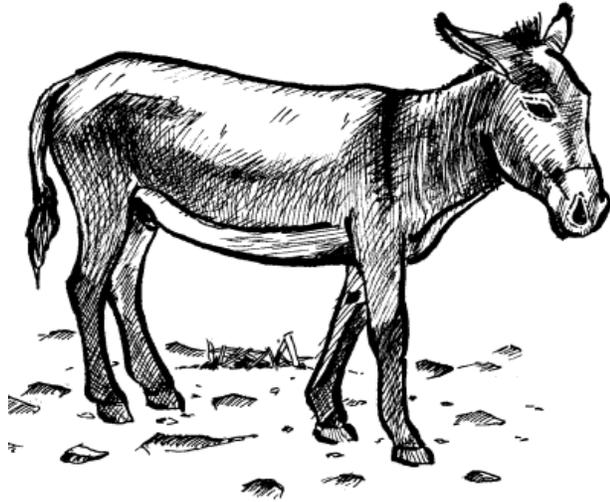
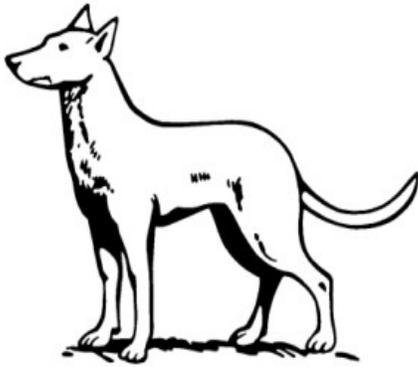
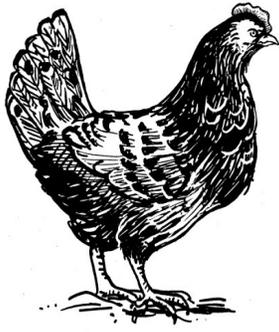
Maa gizotsə k'arə gala.

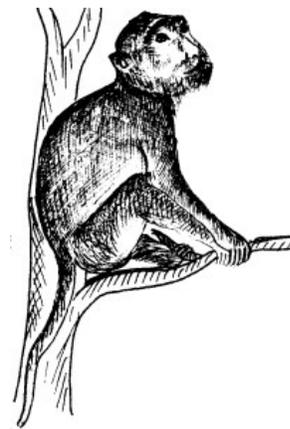
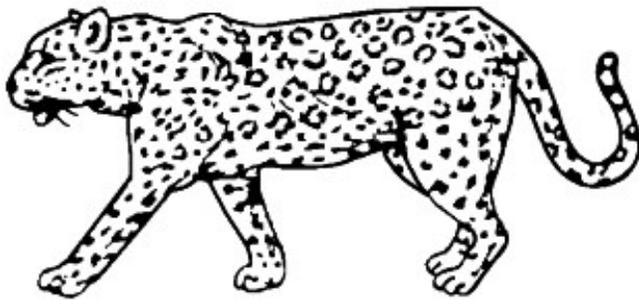
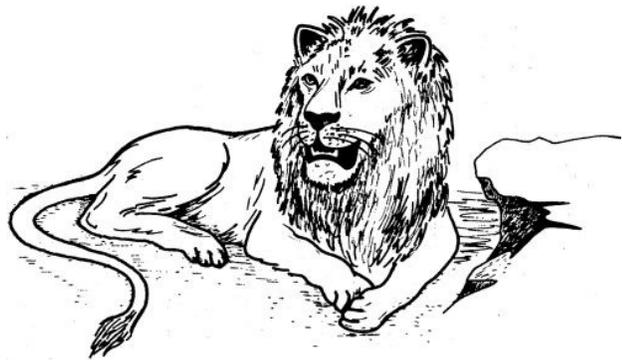
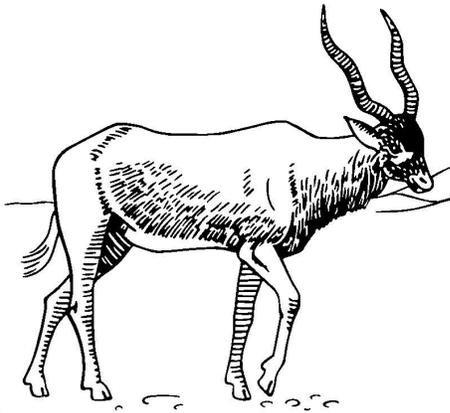
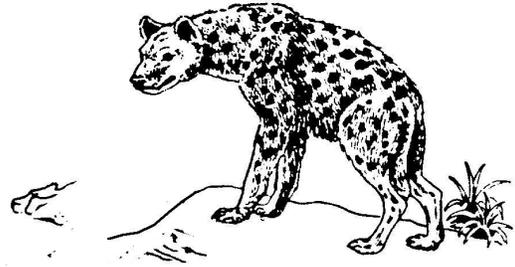
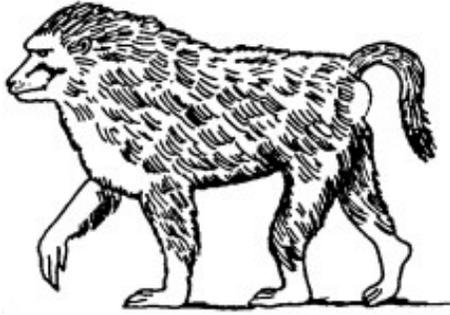
maa gizotsə k'aro galo falitute?

Arotsi be'erə gizotsz k'aro shishiwer

C.

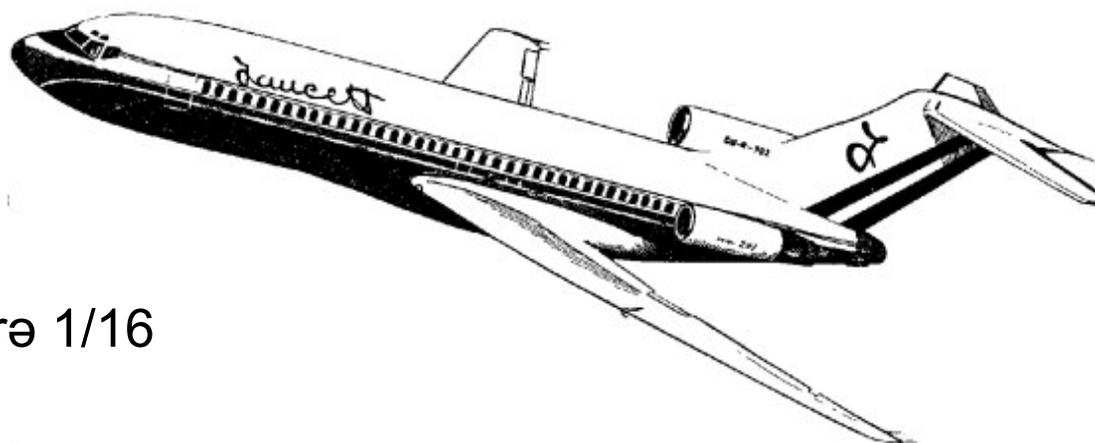

Moteri k'arotsi

Haniye dashi iimetsə moteri k'aro galəde keewuwere.

Arə 1/16

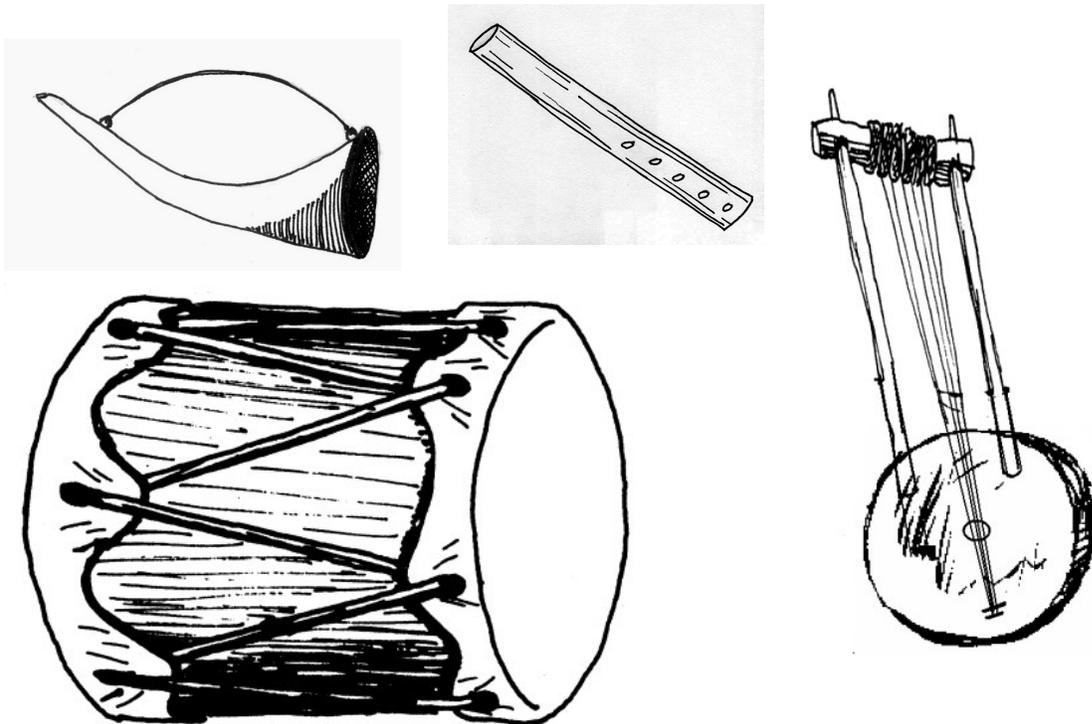
moteriyotsə bokishəfə k'aro k'oshə k'asheyo detsəfa?

TERƏWERƏ AWUDA(4)

Haniye dashi gizi k'arotsi k'arərə kitsuwere.

1. Kana	6. Eyisha
2. gəranza	7. Bakiinda
3. Shaka	8. Dawəza
4. Waanga	9. Andura
5. Mereera	

Duubi k'ac'otsə k'arə gala
Daniruwotsə itə galotse beyiru dubik'ac'otsi kewuwere
bodetsətsə k'aronon galuwere.

Arə 1/17

k'oshək'osh dubi k'ac'otsi

Shishə atsosh shiyetə k'arotsi

k'aro shishiyonə shiyanikə bə'otonatə genewikə
bə otoné dano falitute?

Genewitək'arotsi

Ege k'arə shishe iti genewifo?

Boshutso daniyiruwosh kewuwere.

Shiyani k'ara

Egənaarik'aro itəshishoreya itəshianefo?
Itə itəshianorə eginaari k'are itə shishifo?
Aabə shiyani k'aro shishiwere.

Arə 1/19

Ci, Fada

K'oshə k'osh kewotşə shaawo noodanəfo awə
nooshishi atsoneya?

Arə 1/20

K'oshə k'osh keewotsə shaawə fada.

Arə 1/21

Keewotsə shaawo noodanet aləberona. Itə galowotse beyəru keewotsə k'oshək'osh shaawo detsəfano.

S'ama

Shasha

Shaawa wokinə beerə berə etoshə falituno.

Ariyosh:- Lomiyo shasha

Sukaronatə mas'onə shaawa.

ga'i maro s'ama

Marizi fado egə mid'e noo atse bədoweti?

iins'ə ata

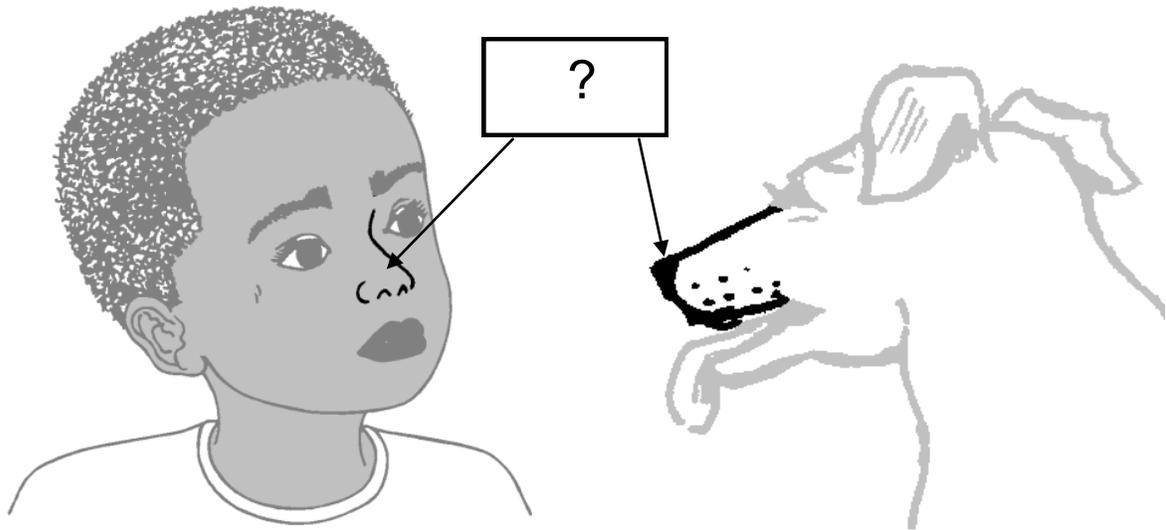
maalatayiniya

Arə 1/22

Sababiyo nooatsə dowetə keewotsi fado geyəratse.
Sababiyo nooatsə dewetə keewo it danətso fa'á
Keewewere?

Di. Shink`a

Shak'o noodantə awə shishi atsoneya?

Arə 1/23:- SHINK'Ə ATSA

Haniye dashi arotsitse shengə shak' detsətsotse
awotsəne? Gondə shak' detsətsotsiye?

- Sendeliyo sheng shak'o detsəfe.
- Ariifundo sheng shak'o detsəfe.
- K'irətsə gizi shak'o shok'a.

Danirowots duməkano ayide iti bédetsəfo eegatsəne-ya?

Duməkano noobédetsəfoni kiimo bəshok'ore.

Filitiyo, malatayiniyonatə arətsənə
noshik'iyal nooatsə mid'o bodoweti.

Noonə ud'oshə bofalituwotsəna no'atso korədek'o
geyife.

TERƏWERƏ 5

A, Arə bəwotiyal “Ara” kootə bəwotiyal koota erərə aaniwere.

Duubo gene'wituwe.

Aləbero fadosh wotituwe.

Aləbero shink'osh wotituwe.

Lomiyo bena.

Shayiyo sukaralo shawa.

filiti shink'o gondo deshatsə

Bi. Haniye dashi beyoki baashotsi s'entsuwere

Dik'o _____ shawo detsəfe.

Lomi shawo _____.

Shak'ə danosh wotitə shishiatso

_____.

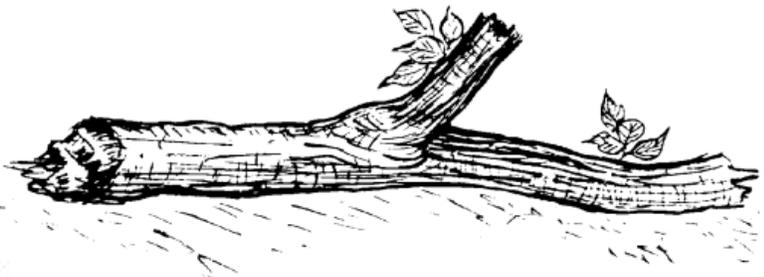
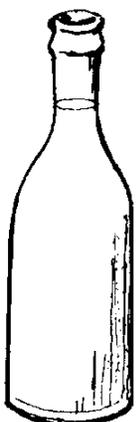
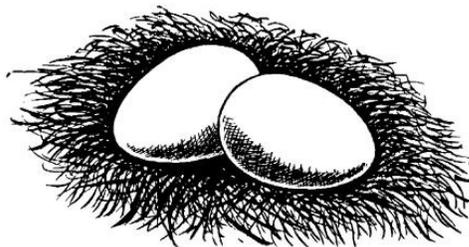
Ambətsə shishi atse nodetsə _____.

Ci, Shuu`a

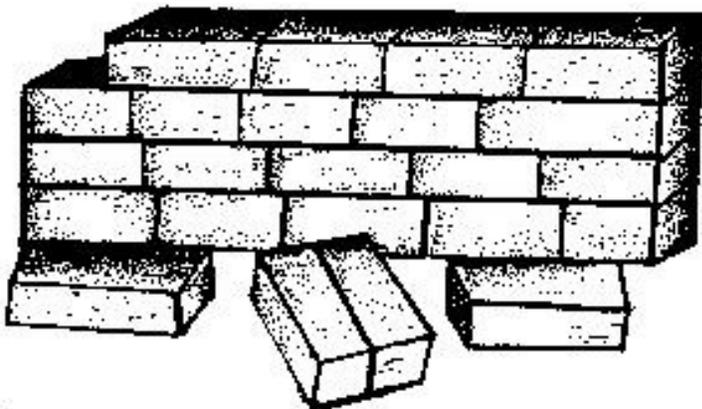
Shuu'onə keewotsi gala

Danirowots itə danimaa dironatə ak'əmaron itə
shuu'arə k'oshə k'osheyo detsofono?

Haniye dashi aratse itə bek'iru keewotsi itədani
k'aaf'ots dewore. Ikə iknoə shuu'ore.

Arə 1/25 KAAMONATƏ
ANƏK'Ə KEEWATSI

Taawa	Anək'a	Kaama
1	Arə kitseka /ufəlaliya/	Shiya
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

Ak'oonatə k'ees'ona

Aatsə kees'onatə ak'oonə ak'aləniya itə galiti?

Aatso kees'onatə aak'ə
bəwotona kisho bitsə gufərə
dano falefe.

K'oshə k'oshə keewotsi
ak'onatə k'ees'o bowoto
shuu'arə galo falituwone

Arə 1/26

TERƏWERƏ-6

Ara bəwotiyal “Ara” kootə bəwotiyal “koota” eerərə aniwere.

1. Arə kitsi k’acc’o kaama
2. K’ees’onatə ak’onə nodaneti no’atsona
3. ketso anək’a
4. Gashera mito kaama
5. Shetso kees’a

1.3 Beebeya

1.3.1 Beewosh geeyitə keewotsi:-
Daniruwotsə beeyosh eebibəgeyi?

Arə 1/27

Buutsomoo itək’azalə eebi itəwotitə arefa?
keewowere kashonə beyosha buutso geyituwe.

K'oshk'osh tahowotsi beyosh taho geyituwe.

Arə 1/28

Arə 1/29 K'OSHK'OSH MOWOTSI

Beyosh moo geyituwe

Asho beyosh keezə beyosh geyitə keewotsi s'entso giyituwe.

Manotsi:- Buutsa

Taha

Maa

A, Buutsa

Buutsi k'ala

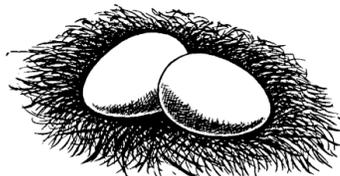
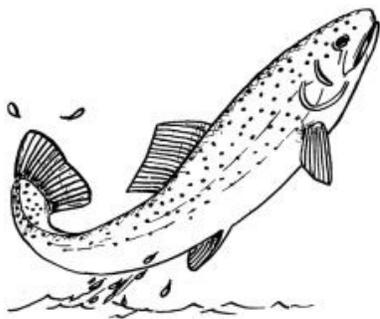
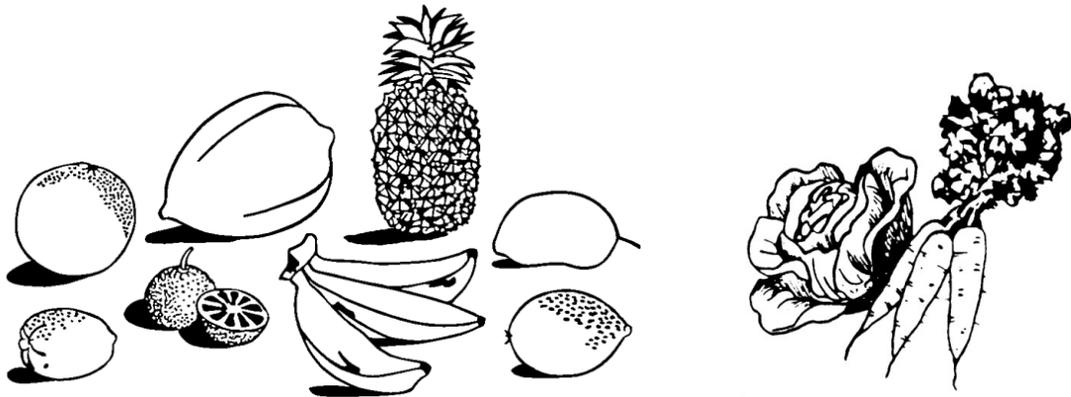
Buutso eebi bək'aliəfo?

Buutso ayə k'alo detsəfe.

Arø 1/30

- Buutsi k'ali newa
- Buutsotsi eegə eegoneya it galiti

Arə 1/31 K'OSH K'OSH BUUTSOTSI

Buutsotsi :- boshawonə
 bo'aronə
 boshak'onə
 bowotonə (k'okəra) kud'əka bowoto
 galo faletuwe.

Ariwosha:- Ezonatə mas'onə k'oshk'osh aro detsəfəno.

Bo'aro galo falituwa?

Ezonatə mas'onə k'osh k'osh shawo detsiəfəno

Maangonatə muziyonə k'oshk'osh shak'o detsifəno

Haniye dashi imetsə buutsotsi k'ok'əra wokin kuditəka eerərə aniwere.

Taawa	Buutsi naara	K'ok'əra	Kud'ətəka
1	Misho	K'ok'əra	
2	Tusho	K'ok'əra	
3	Ezo		Kud'ətəka
4	Mo'o		
5	Maango		
6	Bərətukaniyo		
7	Lomiyo		
8	Tobo		
9	C'əmak'iyo		
10	Aatso		

TERƏWERƏ - 7

Arəwotətso "Ara" kootəwotətso "koota" eerərə aniwere.

Ezonatə Lomiyon ikə naari shawo detsifəno.

Buutsalə beyo faleratse

Shuuwo kud'itə buutsi naara.

Asho bə'befo mootsa.

A. Arə Wotətsə aaniyo faac'ədee'aaniworə

1. Beeyosh geyitə keewo'aawune?

A. Buutsa Bi. Maa

Ci. Taha Di. Jamoni

2. Kud'itə buutsi naaro awəne ?

A. Shuuwa Bi. Eza

Ci. Muziya Di. Shukara

3. K'ok'ər buutsi naaro awəne ?

A. Karotiya Bi. Bok'ola

Ci. Metsa Di. Jamoni

4. Noo kupituwo aawəne?

A. Maa Bi. Buutsa

Ci. Taha Di. Dabətara

5. Dik'ə shaawo

A. S'aama Bi. Shaawa

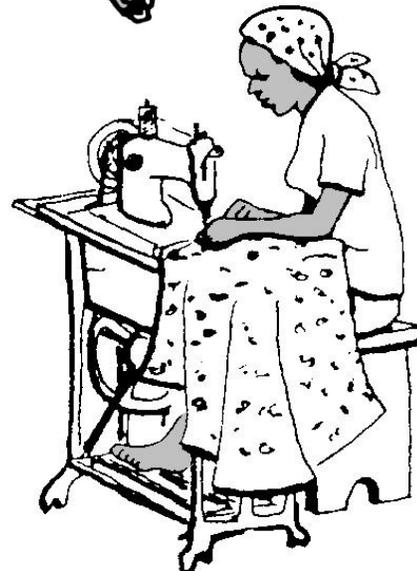
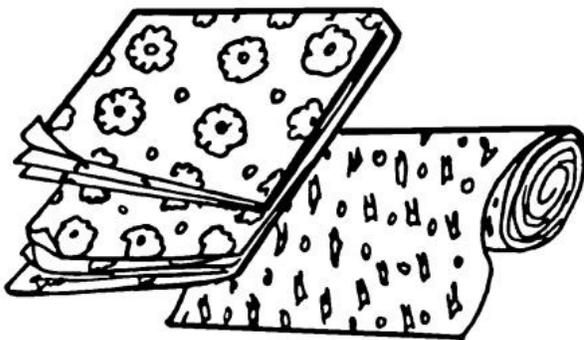
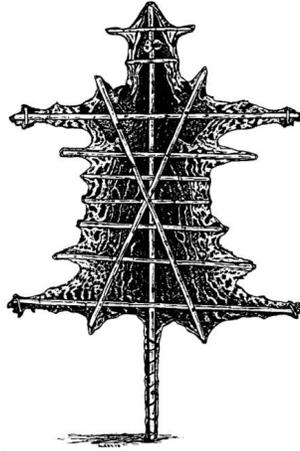
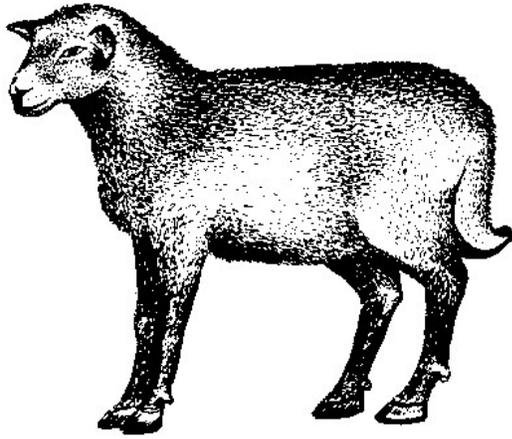
Ci. Shasha Di. Beerəbeerə eerəka

Bi. Taha

Taho eegoneya fiinefo ?

Itə galitsi ashotsənətə itə tohotsənə botahiro tahotsə

eegəeegoneya fiineyi?

Arə 1/32 TAHA FIINEFƏ NAAROTSI

Tahi niwa

Tahotsə eegə naari niwotsi detsəfəno

Arə 1/33

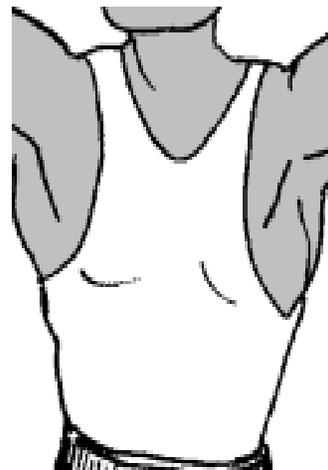
Tahotsə kaama wokin anək'ə wotosh falituno
Tahotsə shisho wokin Tago wotosh falituno.

2. Tahı arotsı:-

Itə shunəfə tahi aro ebi bi'ar?

Tahotsə bira, nas'a, aak'a, ac'uwok'onatə arəts aro
detsetuno.

K'ees'oratə ak'o bəwotorə itə tahefə taho ikə
naare?

Arə 1/34

3. Tahi k'ala
Taho ebi bək'ali?

Arə 1/35

C'amo gook'ona, pəlasətikonatə arətsə keewotsən
Finefe.

C'amo angətso noobəkoyawok'o,
t'ugonoobək'ic'awok'o bazituwe.

TERƏWERƏ -8

A. Arə bəwotiyal “Ara” kootə bəwotiyal “koota” erərəaniwere

1. C’amo fiinefo gook’ona.
2. Nas’ə taho jamə aawo tahefo kees’okəna.
3. Gabiyo/shemo/fiinefo t’ud’ona.
4. Gook’i tahotsə kaaməno.
5. Kobroəto anək’a.

Bl. Beyoki baashotsi s’entsuwere

1. _____ ak’onatə awoshatse baziytuwe.
2. Taho fiinefo eegoneya _____
3. Mereeri s’iiron fiinetse taho _____ etefo.
4. T’ilo _____ baziytuwe.

Ci. Maa

Maa eto ega ete? Daniruwotsə, eegotse itəbefe?

Arə 1/36

Moo agefo eegoneya?

Maa diro mitonatə tok'onə wokin bəloketiyon fiinefe.

Maa tooko totsonə wokin k'orək'oronə ip'efe.

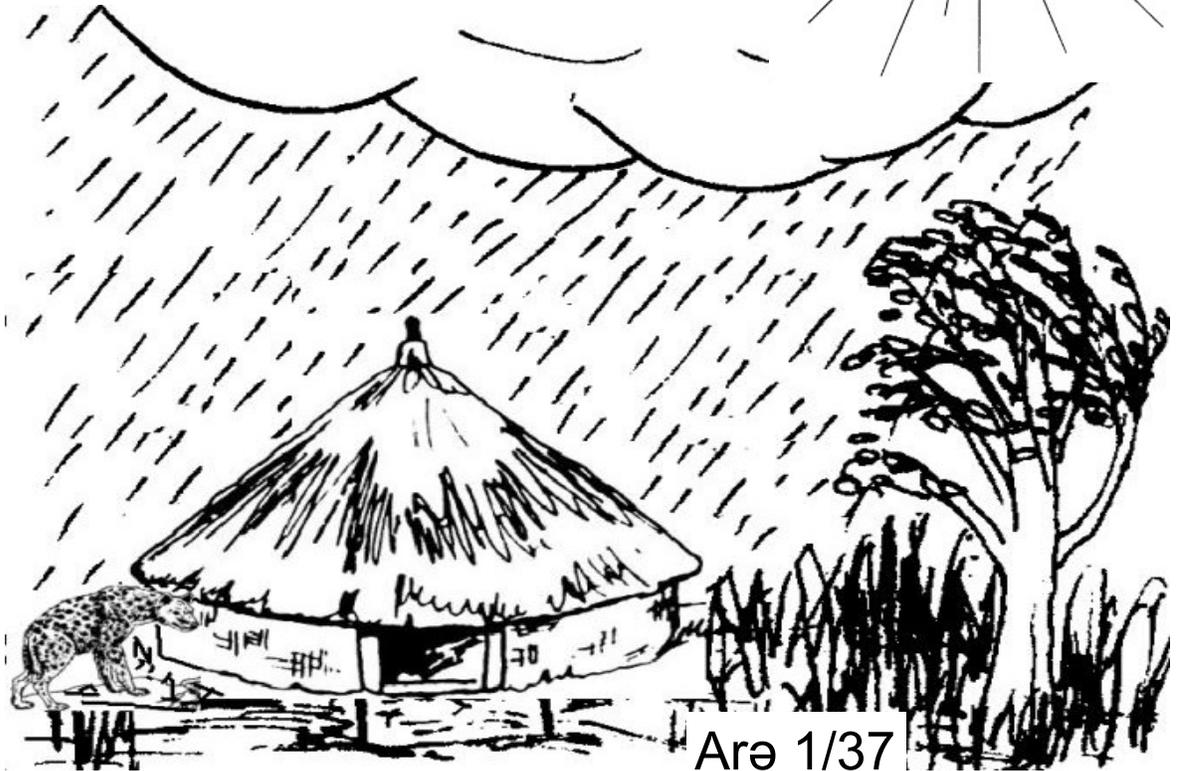
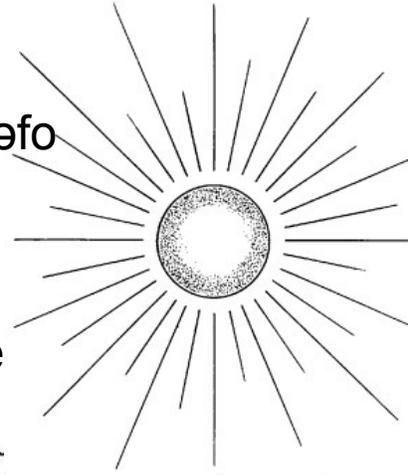
Danirowots itə dani maa diro egoneya fiine?

Bətooko egoney ipe?

Maa k'ala

Itə befə moo eegəeəge itəsh bək'aləfo

1. Moo aawatse baziyituwe.
2. Moo awəshatse baziyituwe
3. Moo ak'atse baziyituwe.
4. Moo dinə s'otsatse baziyituwe

Moo ayigondə keewatse baziyituwe

A, Arə bəwotiyal "Ara" kootə bəwoti yal "koota" erərə aaniwere.

1. Moo awəshonatə ak'atse baziyituwe.
2. Moo beyosh geyitə keewotsitsə eeheratse.
3. Goshə fiini naarotsitse ikoni.
4. Maa tooko ipefo totsəbarona
5. Jaako fiinə naara

Bi, Beyoki baasho s'etsuwere.

1. _____ dinə s'otsatse baziytuwe.

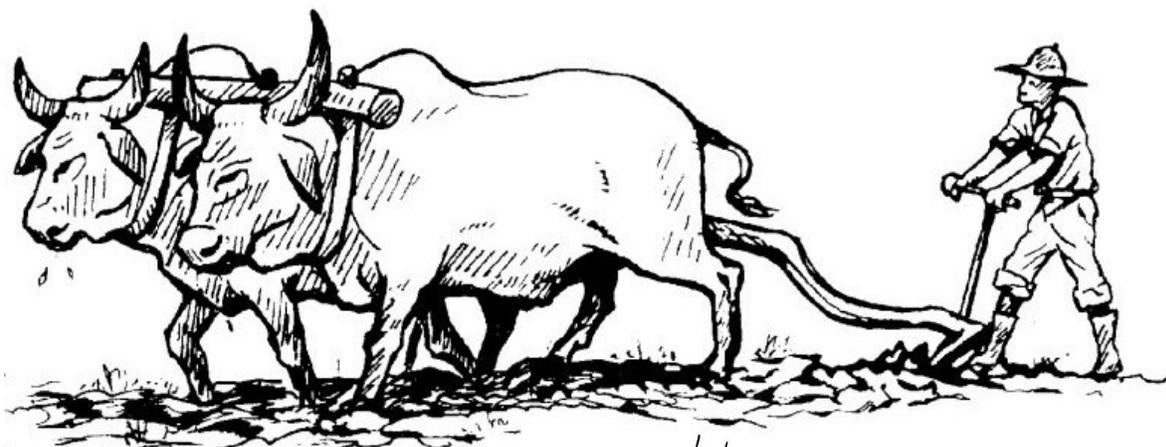
2. _____ mitonatə tok'onə fiino faletuwe.

3. Aawətitsetə _____ mangiyo geyiyuwe.

1.3.2 Fiina

Fiinə geyiya

Fiino egoshe bəgeyi? Itə galitsi ashots jamə aawo bofiinefə fiinots aawotsəne?

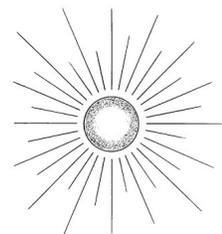

Arə 1/38 K'OSH K'OSH FIINƏ NAAROTSI

- Ashowots k'osh k'osh fiino fiinefəno.
- Fiino ashosh geyitə keewotsi s'etsosh wotituwe.
- Fiino gal nawityosh k'alituwe /wotituwe/.
- Galo bənawor s'ilosh genewika.
- Beyosh geyitə keewotsi:- Buutsa, Taha, maa etekəno.

AAWO SHENGSHə DESHXDEK'A

A. Sayitə mangiya

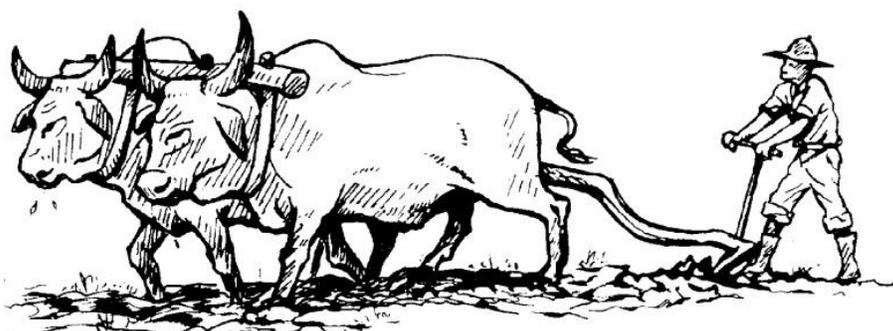
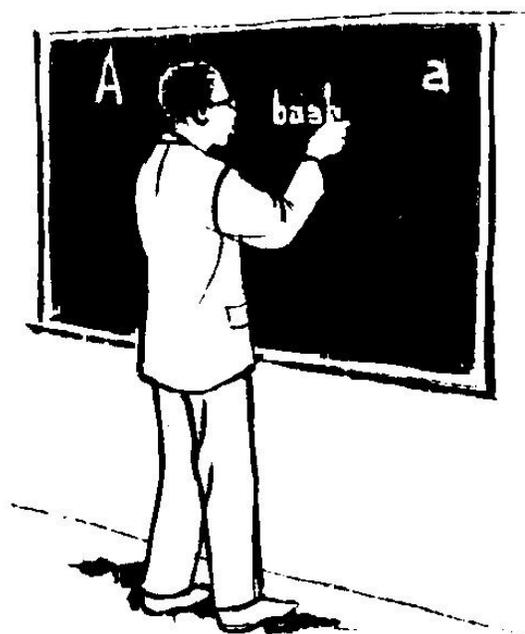

Arə 1/39

- Danimaa sayitə mangiyo geyituwe.
- Aawə titsi sayita mangiyo geyituwe
- Jamə aaworə sayitə mangiyo shenga
- Danimaa sayito nomagiyala dano nosh besheratse
- Notitsetə sayitonə nogokeyala ashonəton sheng gonkeyo beetuwe

Bi. Ni'aawo shengshəde'e detsa

Arə 1/40

Ikə aawotse k'osh k'osh fiinotsi fiinituwo.
Danə danona, nədantso nababona, maa ashosh fiinə
dabo geyitə keewotsi.
Jamowotse danimaa sayitoniye oko shengəsh
deshəde fiino geyituwe.

Ayi aawo kaashonə beshiyo geyiratse
Aawətaawonə danə nababonatə maa ashə fiinə dabi
sayito beyo geyituwe.

1. Aawo sayitonə kayide fiino geyiuwe

Arəyosha:-

Taawa	Sayita	Fiina
1	1:00	Gurmishi sayita
2	2:00-6:00	Dani sayita
3	6:00-7:00	Kashədek'i sayita
4	7:00- 10:00	Nababi sayita
5	10:00- 12:00	Kaashi sayita

Danirowots, ituwere aawətaawonə itəfiinitə fiinona
haniye dambe imetsanə s'iləni sayitonə kayide fiinore.

TERƏWERƏ -10

**A. Haniye dashiaatotsi ara bowotiyal “Ara” kootə
bowotiya “koota” erərə aniwer.**

1. Fiinalo beronə jino gondo deshatsə.
2. Danimaa kindi sayito mangiyo geyiratse.
3. kashonatə nababonəsh aawə k'aniyo geyituwe.

Bi. Baashə beyoko s'entsa'

1. _____ beyosh geyitə keewo
s'enəs'osh geyituwe.
2. Goshonatə jakonə _____
naarəno.
3. Aawo kayide fiino geyituwe.

K'ot'ə Gita (2)

Maa asha

2.1 Maa ashasha

Itə maa ashasho konəkone?

Arə 2/1

- Maa asha etefotsi, ikə moowotse kakuweyatə, mangeyat beyiru ashowotsi etea.
- Manatsi:- niha, inda, na'otsənətə k'osh'koshowtsi dabituwe.

2.1.1 Nihonatē indona

Danirowots, itē nihi shuutso kone itē indəkoniye?

Arə 2/2

Nihonatē indonē maa nashəno.

2.1.2 Nana'a

Danirowots, eshuwonatə mishonə detsəfəte?
boshutso iti daniyiruwosh keewuwer.

indowa
niha
nihigutsa
matsəna'l

Abowa
inda
aas'a
nugush na'a

ARƏ 2/3 MAA ASHƏ S'OT'A

- Nihigutsa etoni ninihi eshuwi
- liya etoni ni'inaə eshuwi.
- Aas'a etoni ninihi mishi
- Indəgutsi etoni niində mishi

TERƏWERƏ-1

Haniye dashi baash beyokotsi s'eentsuwere.

1. Ninihi mishi _____ etefo.
2. Ninihi nihi _____ etefo.
3. Niində eshu _____ etefo.
4. Ikə nihonatə indatse shuwetsuwotsə
_____ etefo.
5. Maa ashə nashutsə _____ etə
_____ etefo.

2.1.3 S'ot'i tera

Daniruwots, s'ot'itero ebi? Itiye itə s'ot'o danəfəte? Iti daniyiruwosh keewower.

Arə 2/4

- S'ot'a etoni ashə iko nu-gusha wokin matsa etosh falitə aze niwa. matsa wotere nugusho bo'azewok'osh k'osho detsəfəno.
- Bəwotefera moowotse bofiinonə taləno-manə etosh faleyi nugushi fiinitə fiinona matsowots fiino falituno.

Arə 2/5

2.2 Maa ashuwots beebeya

2.2.1 Maa ashə niwa

Maa ashə niwa etoni maa ashotsə dagowotse beyiru sheng gonkeya.

Maa ashə dagowotse sheng gonkeyo aəbetuwok'o k'alosha /woshosha/:-

- Gaweya
- k'ebeya
- Shuneya
- Manəgeya
- Ayeya
- kic'o towarə bitsa
- Jalekə wotarə beyo geyituwe.

INDONATƏ NIHONƏ NANA'OTSƏNTONƏ THATƏ
BO MÓÓRA.

Arə 2/6
INDONATƏ NIHONƏ BONANA'OTSI BO-
KOTORA

TERƏWERƏ GITA (2)

Arə bəwotiyal “Ara” koota bəwotiyal “koota” erərə aaniwere.

1. Ashə iko nugusha wokin matsa etosh faletə bəs’ot’ona.
2. Nugushonatə matsonə moowotse bofiinfə fiino talaliye.
3. Nugushonatə matsonə bo’azeyatse k’osh k’osho aliye.
4. Maa ashotse gaweyontə goc’eyonə k’awutso des-hatse.
5. Maa ashə niwo maa ashə dagotse betə shengə gonkeya.
6. Muk’otsə eenotsi mangiyo geyituwe.

2.2.2 Shuutsotsə banonatə fiina

A. Shuutsotsə bana:-

ikə maa ashotse shuutsotsə bano egə ote bəgeyi?

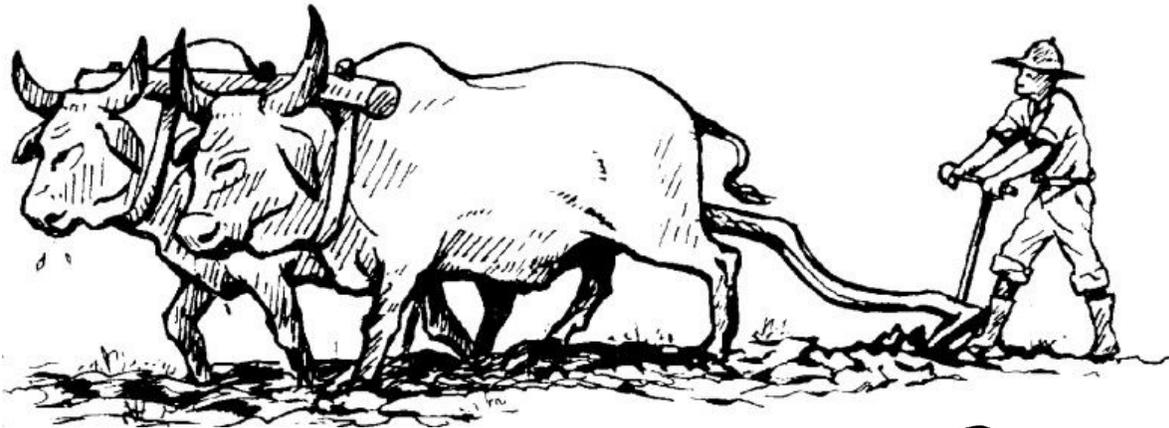

Nihona indunə bonana’onətonə boshiyora
Shuutsotsə bonaana’osha:-

- Sheng fiino kitso geyituwe
- moowotse sheng k’eezo bəbetuwok’o wosho geyituwe.
- Shengəsh kotonatə shunə imon geyituwe

Bi. Shuutsotsə fiina:-

Moowotse ində fiinə bano ebi? nihikoniye?

Arə 2/8

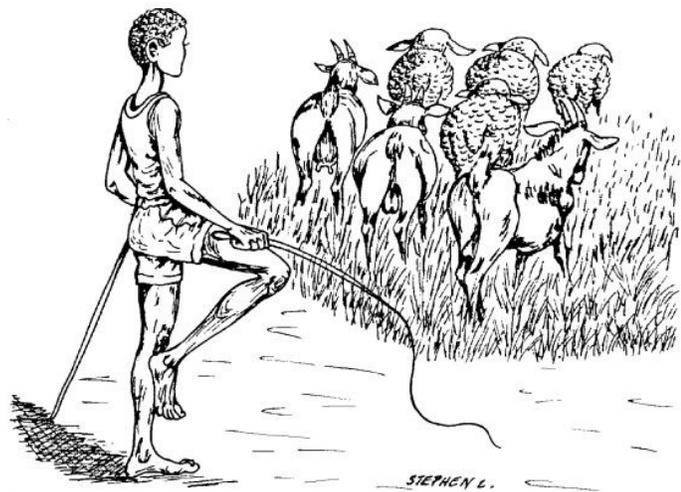
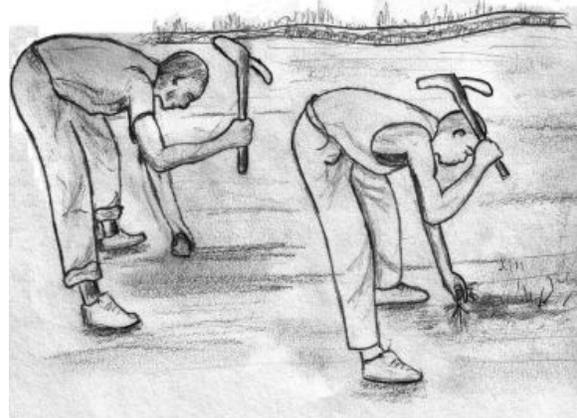
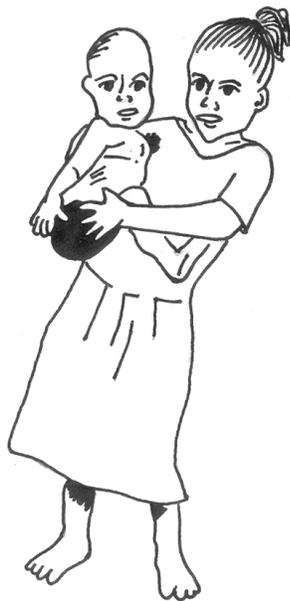

Shuutsotsə fiina:- etoni mayo goshonə, gizə mec'ona, jaaka

- Gizə datsi weero gede'e maa k'eza
 - maa ashosh geyitə keewo s'enətsa
 - daatsets gizo k'uzəde'e giwa gizo mand woniya,
- Ariyosha:- mayo wokin gizo keməde datsetə aambaro kakud maa shengo fiina.

2.2.3 Nana'i bana:-

Danirəwots itə maa ashotsəsh ebi itə k'aləfo? Iti daniyiruwosh keewuwere.

Ikə maa ashowotse nana'o bottoki fiino detsəfəno?

- Bodano dana
- Bomaa ashə nemonatə teronə mangiya ariyosh:-
wosheya, atsə s'ayitsa, gizəkota.
- Maa asho k'osh k'osh fiinonə dabonatəni arətso-
na...

TERƏWERƏ -3

A arə otətso geede'e aaniwere.

1. Haniye dashi fiinotsitse iko nihi fiinə woteratse.

A. na'a shuwa

Bi. nana'a kota

Ci. maa ash k'eeza

2. Shuutsotsə fiinə wotətso aawone ?

A. Gizə datsi weerə geya

Bi. nana'a kota

Ci. ed'ətsə gizə mec'a

Di. uno ara

3. Na'i fiinə wotətso aawone ?

A. wosh mangiya

Bi. dana

Ci. maa ashowosh fiinə daba

Di. uno ara

4. Nana'i fiino woterawo aawone ?

A. k'ac'ə masha

Bi. maa foka

Ci. jamə aawo kaasha

2.3 Meyitsi k'ac'ə k'ac'a

Meyitsi k'ac'ək'ac'a eetefotsə aawotsəne ? Boshutso s'eeyere ?

2.3.1 Katsiyi maa k'ac'ə k'ac'a

katsiyi k'ac'ək'ac'o konəkonəne bədets ?

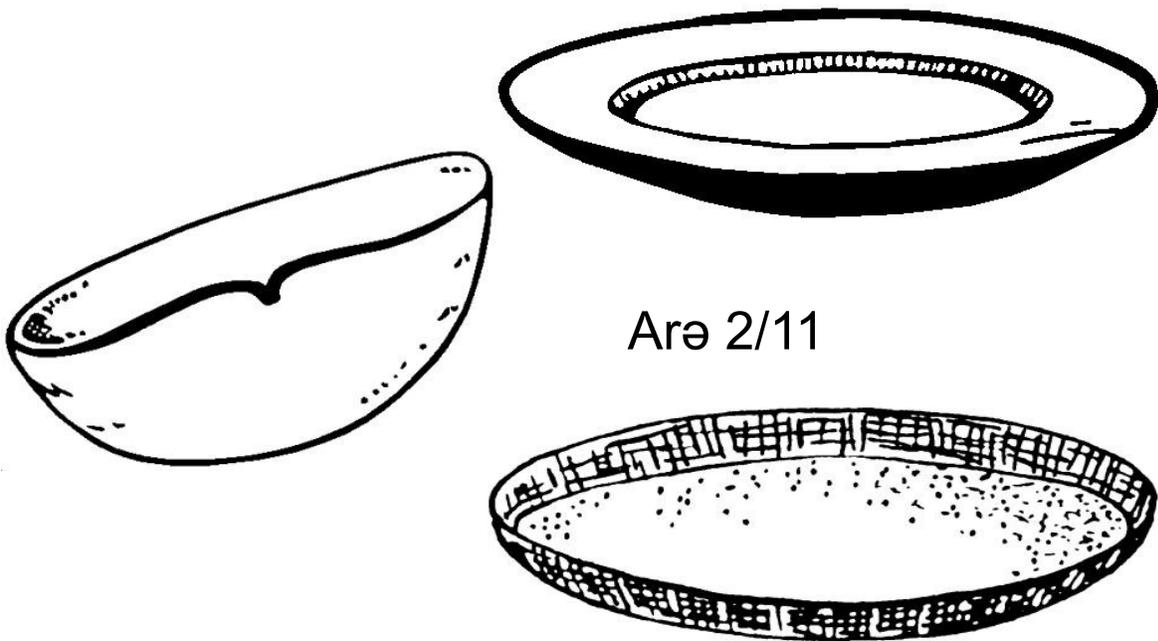
Arə 2/10

Katsiyi maa k'ac'ək'ac'a eetefotsi mish katsiyosh wotitə k'ac'ək'ac'owotsi bədets. ariyosha :- k'ula, Gaawa, bunik'ula, mok'orək'ora----- arətsots

2.3.2 Mishəmeyı k'ac'əkac'owotsı.

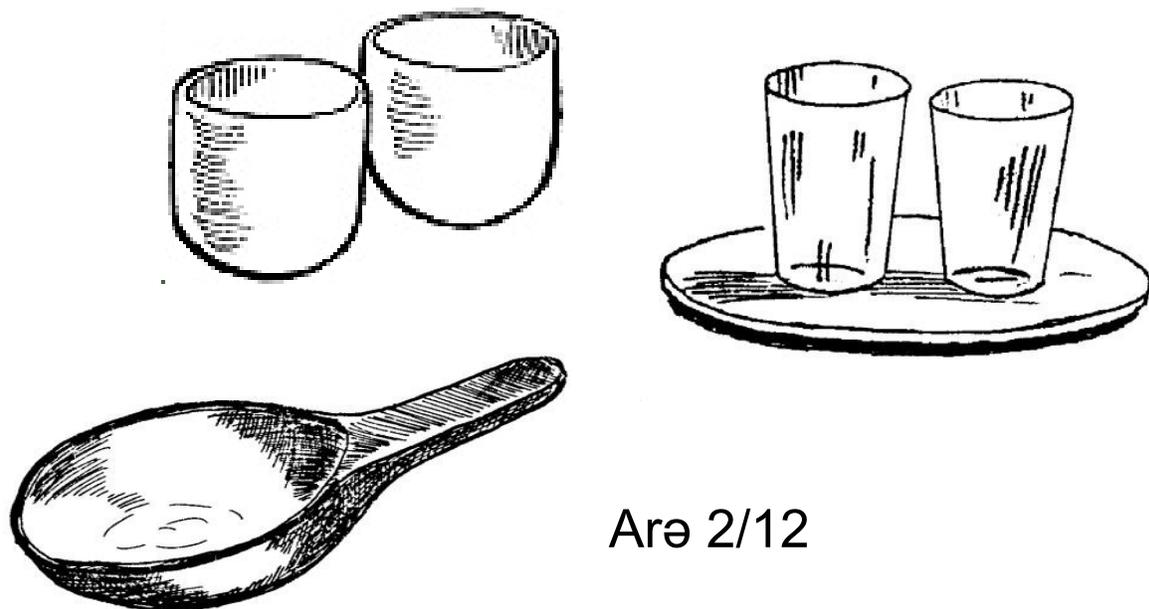
Mishəmeyı k'ac'ə k'ac'owotsı keewo falıtute?

Arə 2/11

Mish meyi k'a'ca eetefotsı :-

S'awa, boola, mara, saniya, t'arep'eza, waanc'a.

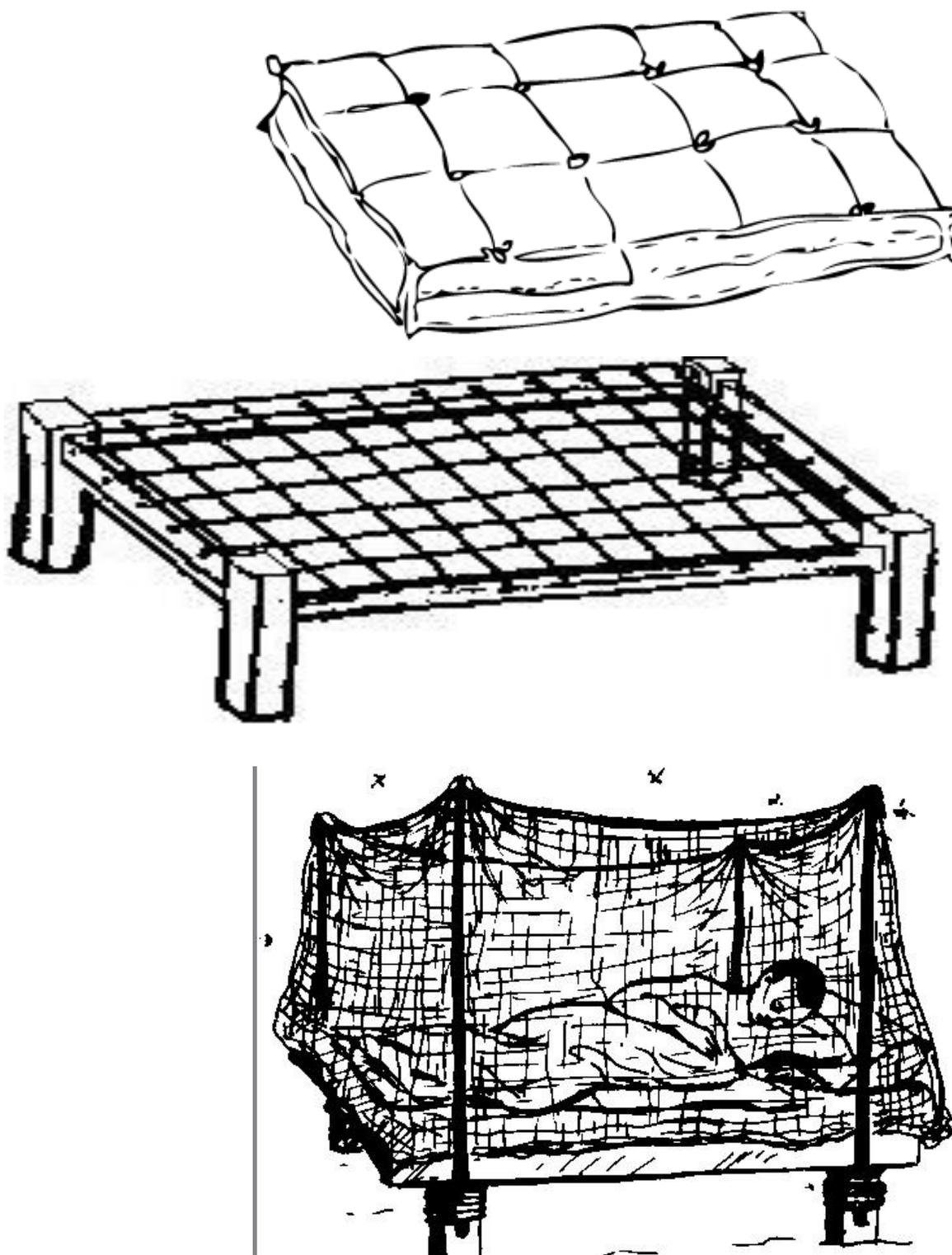

Arə 2/12

Ushowosh wotitə k'ac'owotsı

Ariyosha :- burəc'uk'o, waanc'a, boora, Nawora.

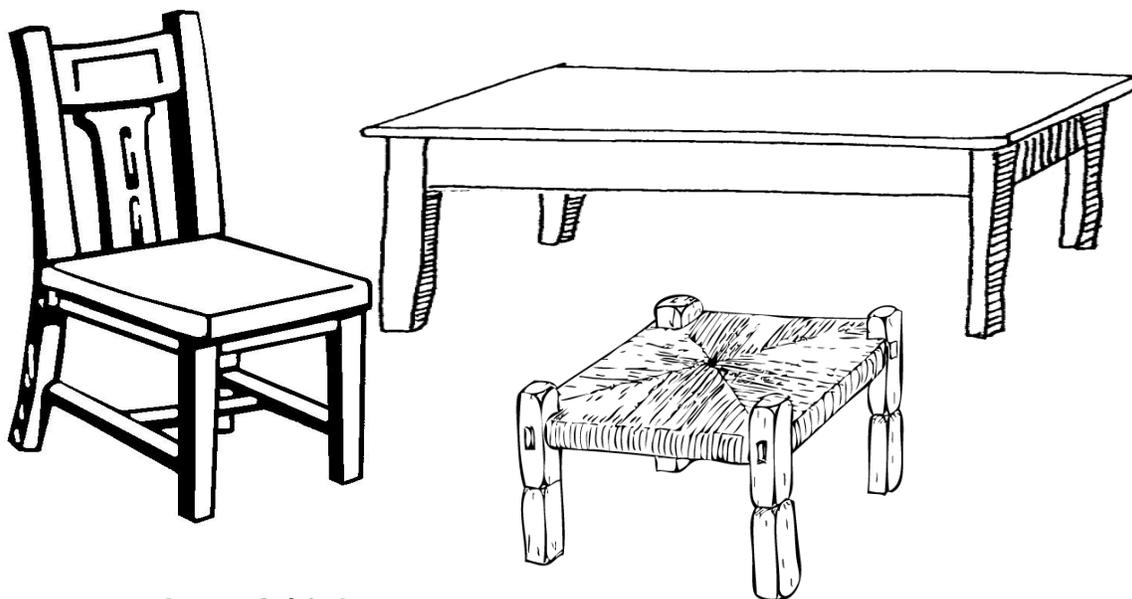
Daniruwots, k'eyosh wotitə k'ac'əkac'owotsi keewo falitute ?

Arə 2/13

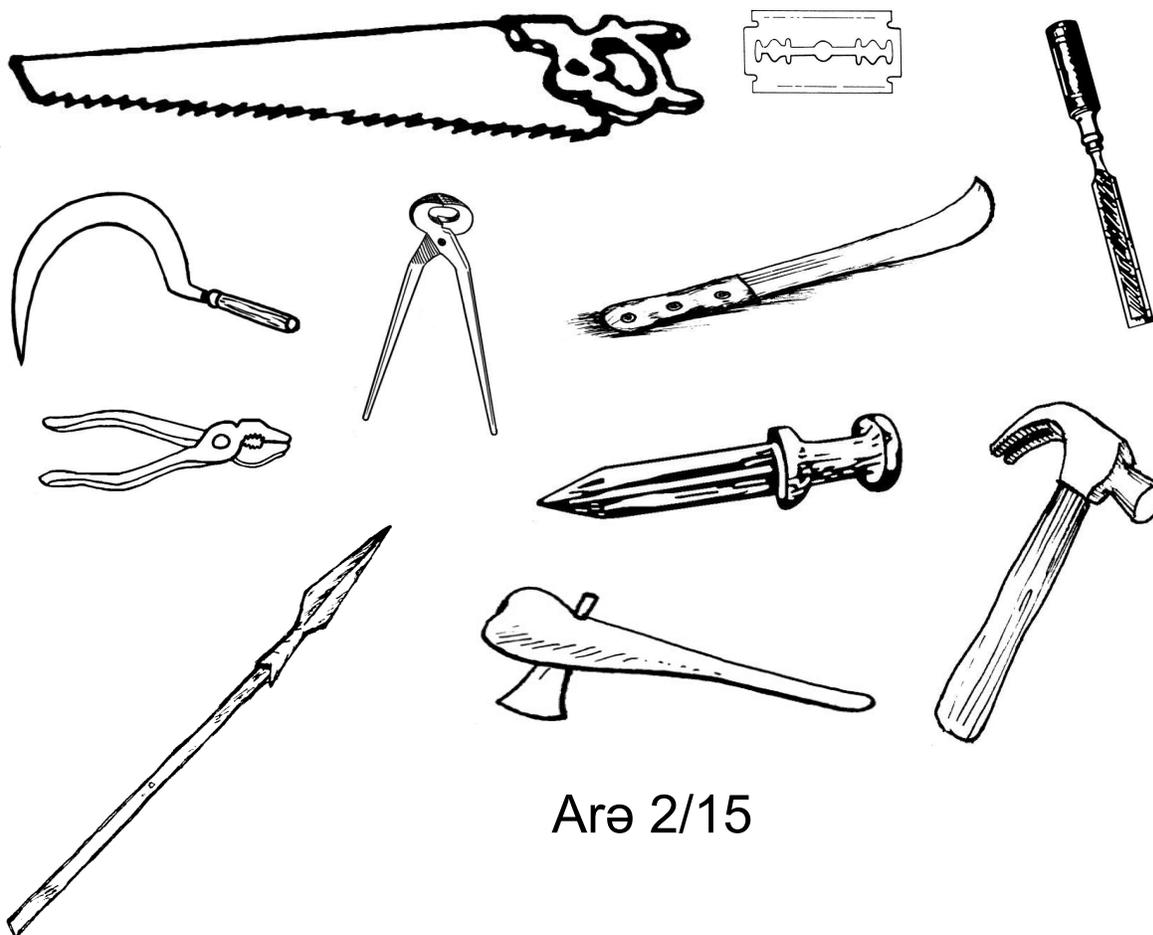
- K'eyosh wotitə k'ac'ək'ac'o wotsi

Beewosh wotitə k'aiək'ac'a

Arə 2/14

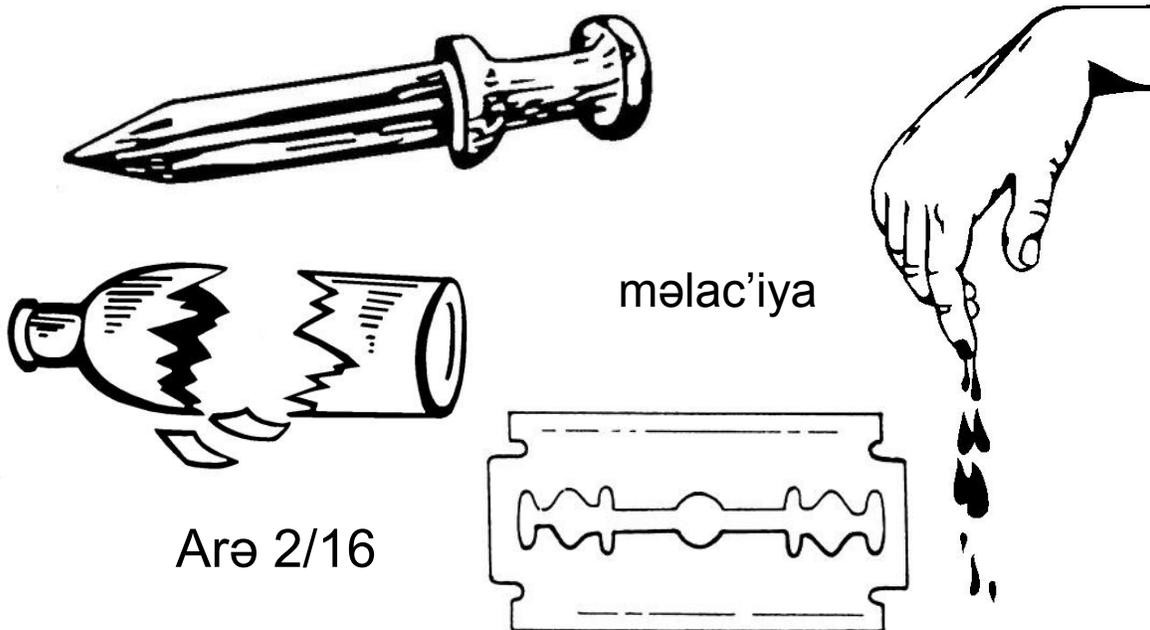
2.3.3 ketə maa k'ac'ək'ac'owotsi-

Arə 2/15

Shashə maa k'ac'owotsənə nofiinorə no atso korədek'o geyituwe.

- Shakurətso noo k'ut'osh falituwe.
- Mafonatə mindonə nonə koshowosh falituwe
- Məlac'iyə nok'ut'osh falituwe.

Arə 2/16

2.3.4 maa k'ac'ək'ac'o deetsə detsa

Daniruwotşə, maa k'ac'ə k'ac'o aawk'owe itə detsəfo?

Arə 2/17

Maa k'ac'ək'ac'owotsi shengshəde detso geeyituwe

Manə eetoni:-

- S'ayinonə detsa
- Shengshə de'e matsəde beeza.
- botisherawok'o korəde shuutsotsə dabo aata
- Shashnatə k'ut'itə k'ac'owotsi korədek'a.

TERƏWERƏ-4

**A. Arə bəwotiyala « Ara » koota bəwotiya « koota »
eerərə aaniwere**

1. K'ulo ushi k'ac'a
2. Meeyi k'ac'owotsi biironə fiino faleratse.
3. Fərashiyo meeyi k'ac'a.
4. Dees'onə mita badefo.
5. Maa k'ac'owotsi s'ayinonə detso geyiratse

Bi. Ara wotətso geede kishuwere.

1. Haniyedashi k'ac'owotse k'ewosh wotit uwo
awune

A, k'ule

Bi, Es'e

Ci, Joore

Di, Akafa

2. Worəfə fiinosh wotitə k'ac'o awune ?

A, s'ənguts k'ut'əfone

Bi, taba

Ci, makesha

Di, misəmara

3. Maa k'ac'ək'ac'owotsi _____ geyituwe ?

A, Bo arə arunə beezo

Bi, Eekəde bezo

Ci, Maatsədə bezo

Di, « A » natə « Ci » arəno

2.4 Shengə giyeya

Daniruwots, giya eto eega eete ?

Ikə maa ashotsə ganoke beyiru k'osh maa ashotsi giyaetefo.

Daniruwots itə giyi jaməwotsi danəfəte? itə giyotsənəton itə gonəkeyo ak'one?

Arə 2/18

Itə giyotsəntun toworə jamonə shuneyarə beyo gey-ituwe.

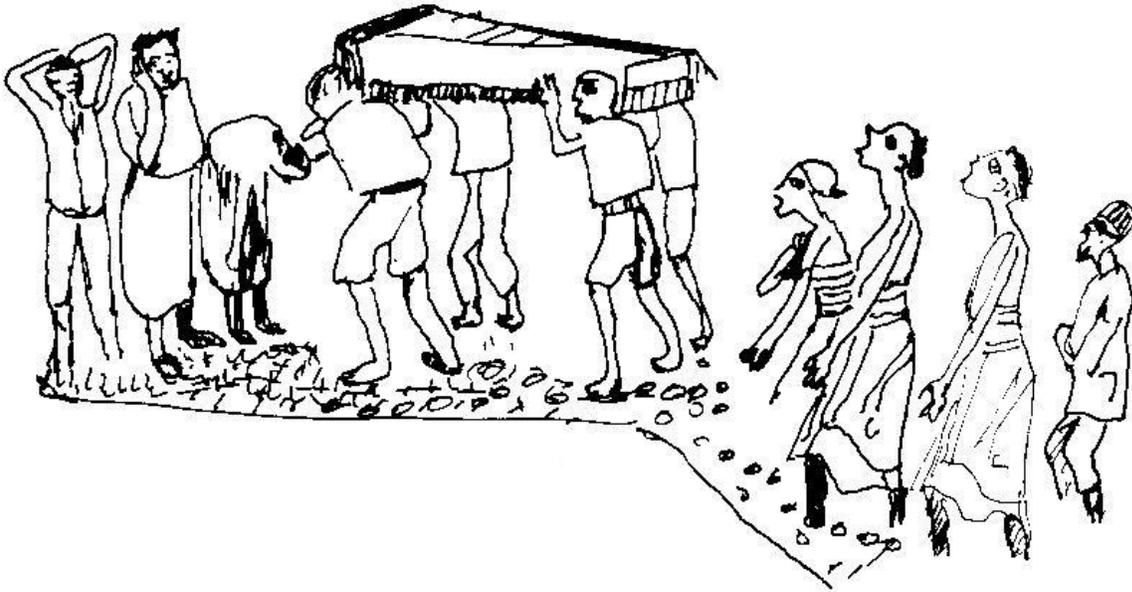
Sheng giyi amolotsi haniy dashətsotsiye manotsi:-

- Manəgeya
- Gali s'ayino to warə kota
- Galo towarə nawiya

A. Manəgeya:-

- K'osh k'osh maa ashowotsə dagowotse shengə giyiyo bəbeyisha botookə tookonə mango geyife.
- Kic'i aawots dabeya
- Gaaweya
- Genewotsə wotere shiyanotsə towarə fiina.
- Nana'ots itu hanək'o itə giyontonə han k'o dabeyatə danəfəte

- Giiyonətonə towar manek'azonantə dabek'azon sheng giye bé awashifo.

SHIYANI AAWOTSI DABEYA

Arə 2/19

GENEWI AAWOTSI DABEYA

Bi. Gali s'ayin kota

- Gala eto eega ete? gali s'ayino aak'owe kotefo?

Arə 2/20

Galo toharə s'ayintsa

- Ashowots towarə bogal s'ayitso geyife
- Ikə maa asho bogalitsi kimo bəs'ayitse k'osh giiyo bəkiimiyala giiyimoni biawashiti.
- Galə s'ayitso k'oshk'osh shodatse bəbaziyiti.

Ci. Galo towarə nawiy

Ashowots bogalo towarə nawiyoni bogalə manə shuk'onatə k'osh k'osh sababiyatse bəkotetuwok'o woshituwe.

TERƏWERƏ – 5

Arə wotətso kishuwere

1. Sheng giyyi nemə wotətso awone?

A, Manəgeya Bi, Dabeya

Ci, Gaweya Di, unoni

2. Sheng giyyimo aawashitə keewo _____ ?

A, galis'ayino towarə kote

Bi, jenewonatə shiyanots towarə fiina

Ci, kiimo k'oshə ashə urats kut'a

3. Ashotə bogalo towarə _____ ?

A, s'ayitso geyituwe Bi, S'ayitso geyiratse

4. Haniye dashi aatotsi aaniwere

1. Ikə maa ashonəton b'eyiro k'osh ikə maa asho ebi etefo?

2. Sheng giyyi nemotsitse gito kewuwere.

3. Galə s'ayitso egoshe/ebək'ali/?

K'ot'ə Keeza (3)

Dani Moonatə Galona

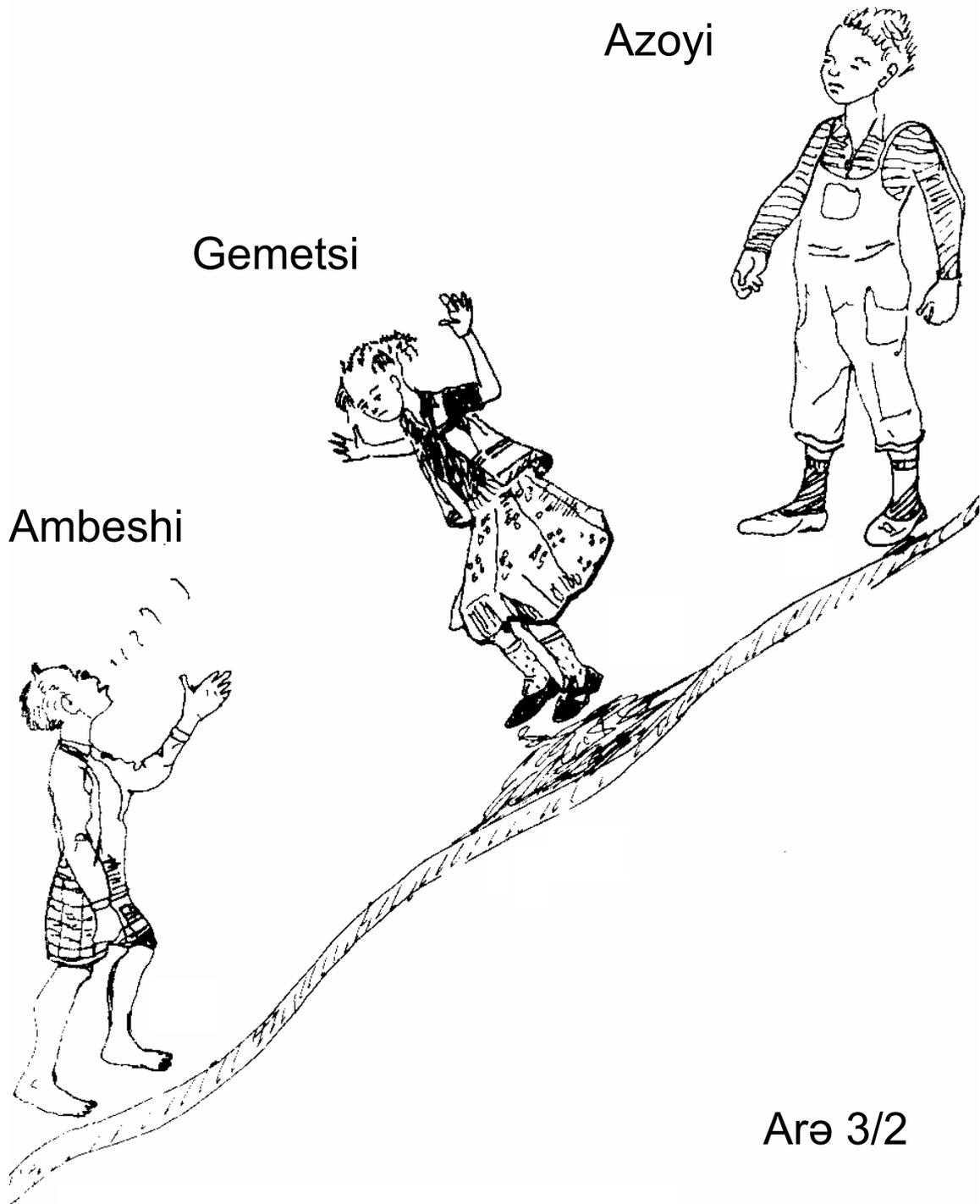
3.1 Dani moo bədatsetə weera

Daniruwots, k'osh k'osh keewotsi k'anatse bede'e kiitso falitute?

Arə 3/1

- Ambesh Gemetsatse awə kaatoneya bədatse?
- Gemets Ambesh atse awə kaatoneya bədatse?

Azo gemetsatse awə katoneya bədatse?

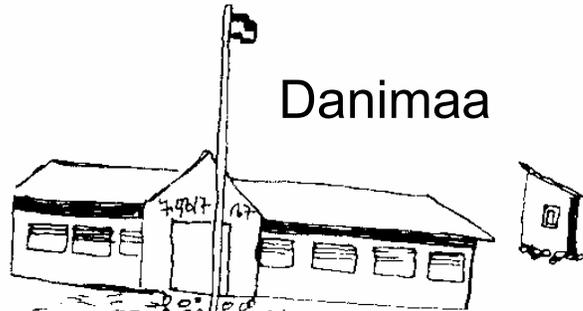
Itə danimoo itə maatse aawəkaatone bədatsetuwok'o danəfəte?

Gemetsə maa

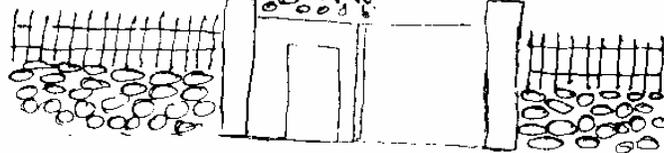
Ambesh maa

Danimaa

Azo maa

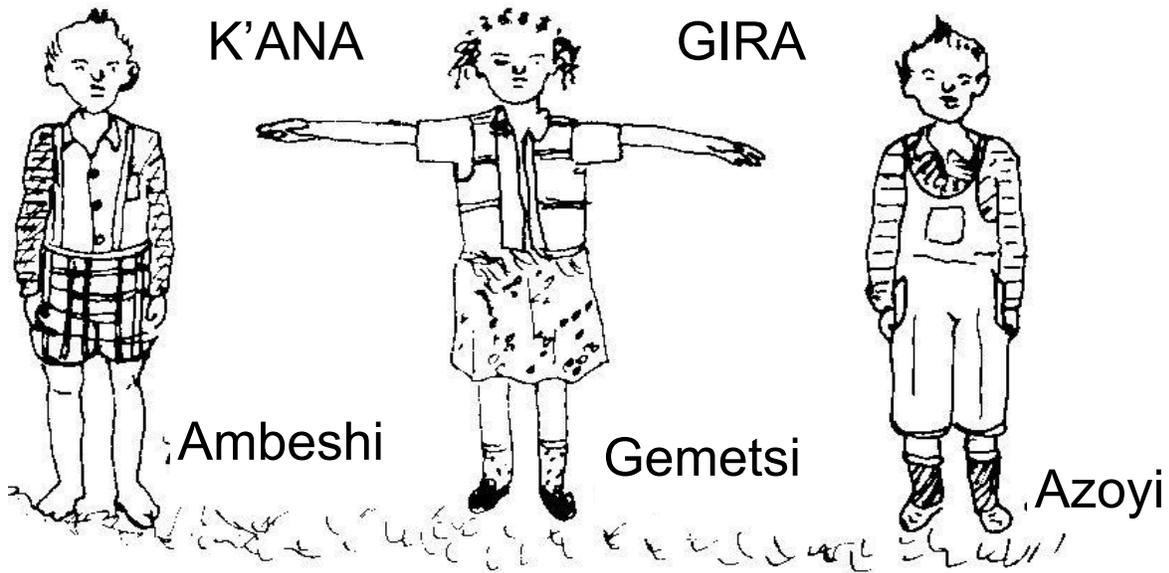
Arə 3/3

Dani moo beyi maatse bədatsetə kaato:-

- Azo moo danimaatse aawə kaatoneya bədatse?
- Ambesh moo danimaatse aawə kaatoneya bədatse?
- Dani moo Gemets maatse aawə kaatoneya bədatse?
- Dani moo Ambesh maatse aawə kaatoneya bədatse?

Ikə beyokikaato shengəshəde danowosha aawədə katotsi dano geyituwe.

Manotsəmo:- aawə k'asha, aawə kinda, Gaari muuri etefo.

Arə 3/4

- Itə shiitso aawəkesho mandə aanide itə ed'iyalə
- Itə shitso aawəkesho mandə itə jik'o aawəkindo-
mats bəkitsiti.
- Itə k'anikisho munri bəkitsor itəgiri kisho Gaari'
bəkitsiti.

Aawədə kaatanotsi deshədə itə dani moo itə maatse awə kaatonə bédatsetuwok'o danetute?

3.2 Mooke turə danimoo- maatse amonatə aanona

Danirowots itə danimoo itə maatse aak'one bəwoko? Itə mooke tuwatə danimookə itə aamoratə itə worə egoneya itə sha'efo?

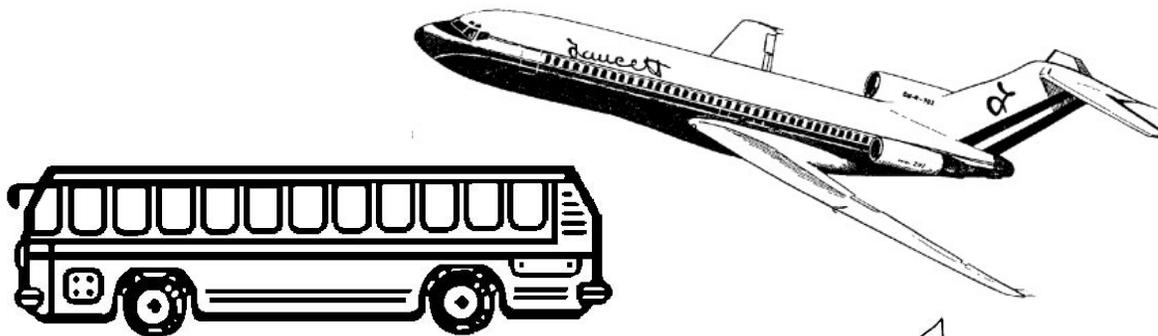

Arə 3/5

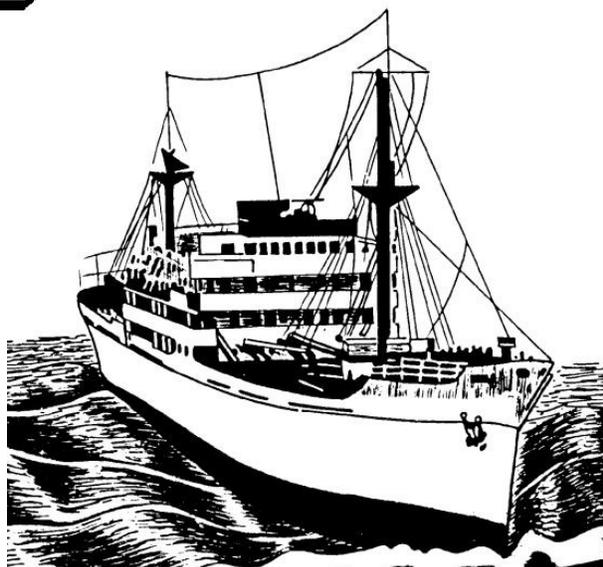
- Tufonə sha'o asho maa-witə ayi sayite bédek'əfoni.
- Shaatso bazowosh, ameyirowokə kaari boddowosh ashowotsə keshefatsə kedeni bo'aməfo.
- Keshefəmanotsi jotsəkonatə anədəkona etətə gitonə Kaiyekəno.
- Itə galowotsi jotsi keshefə keewotsi s'eere?

Daniruwoṣṣə itə galowotse anədi keshefotṣə faa'áno?

- Anədə keshefotṣənətə jotṣə keshefotṣitṣe aawəne karituwo?
- Awotṣəne beyoṣṣə shengo detsəṣṣotṣi bi'ari?

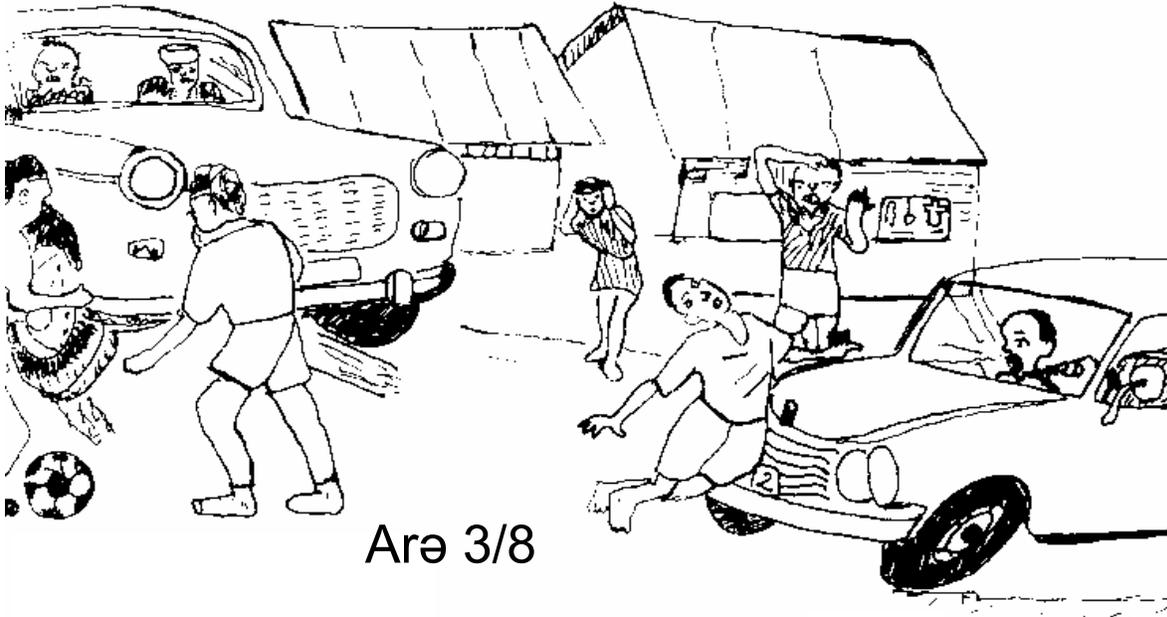

Arə 3/7

Anəd keshefotsənətə weeratse bəgeyite tookə kotona

Dariruwotsə motobili sababiyo bəbore bek'atə danəfəte?

Bek'atə danəfəte wotiyala sababimanə dek'əwatso eebi bi'ari?

Arə 3/8

Arə wotətso geede kishuwere

1. Itə shitso aawə kidomatsə anide itəd'iyal itə jiik'o aamatse bəkitsiti?

A, aawəkında

Bi, aawə kesha

Ci, Gaari

Di, muuri

2. Jootsi keshe keewo aawəne ?

A, Bole

Bi, motobile

Ci, orop'ile

3. Andi keshe keewo_____

A, beyosh shenga

Bi, kaaro detsəfe

Ci, jamo ara

4. Notooko motobəli sababiyatse kotowosha

A, weero bəteronə k'ut'əde beshə

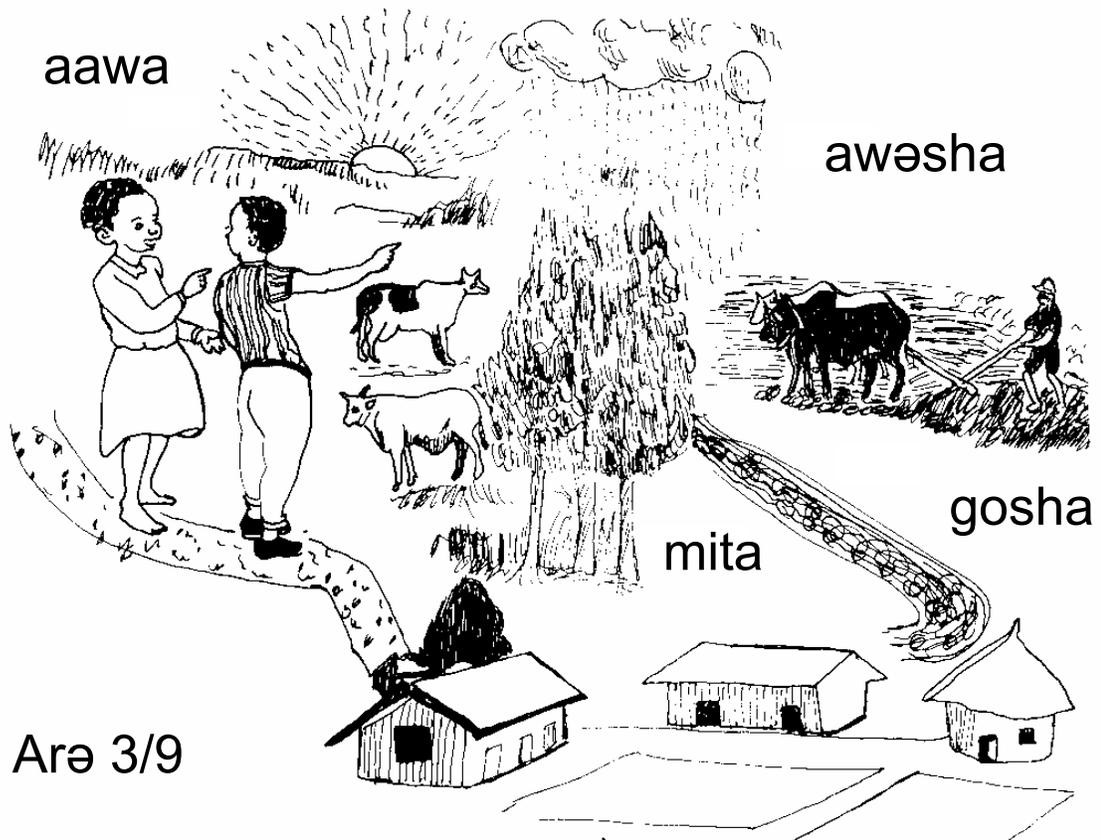
Bi, korəde /s'iləde/ sha'a

Ci, motobəli weeratse kaash k'aza.

Di, jamo ara

3.3 Galə T'iwitsa

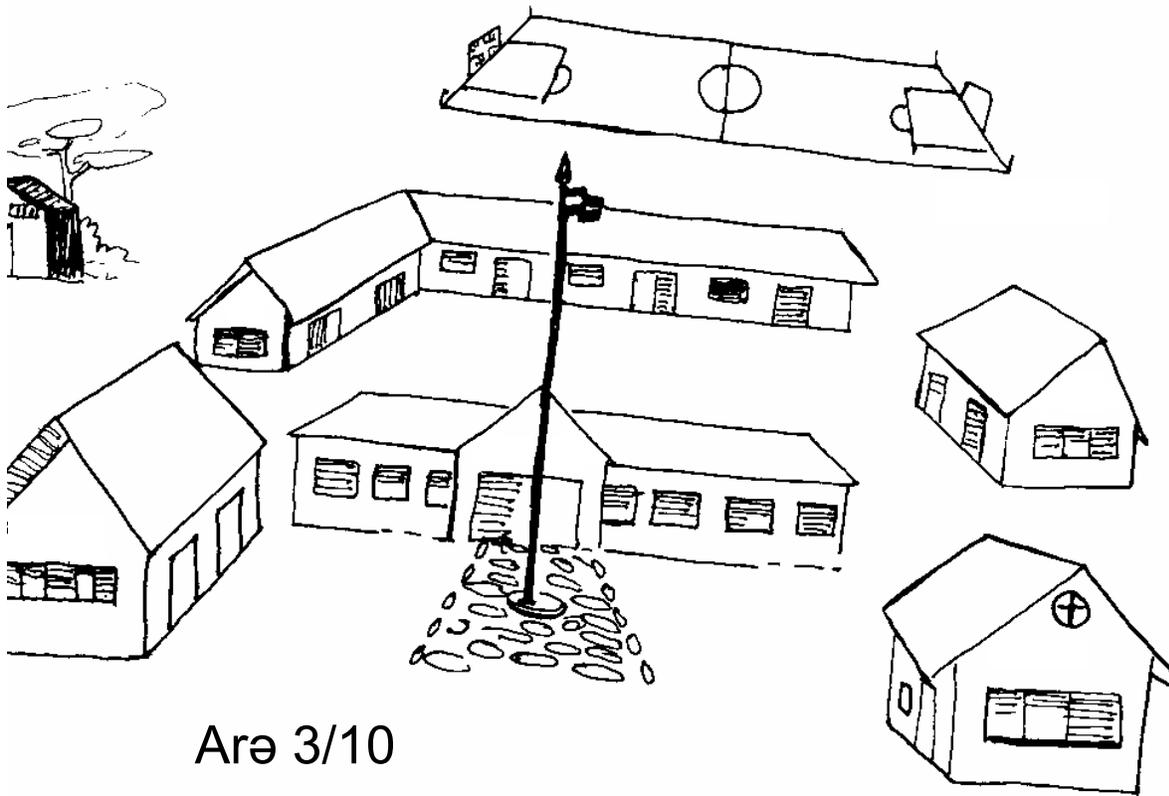
Itə galo itə s'ilore ebi ebi itə bek'əfo?

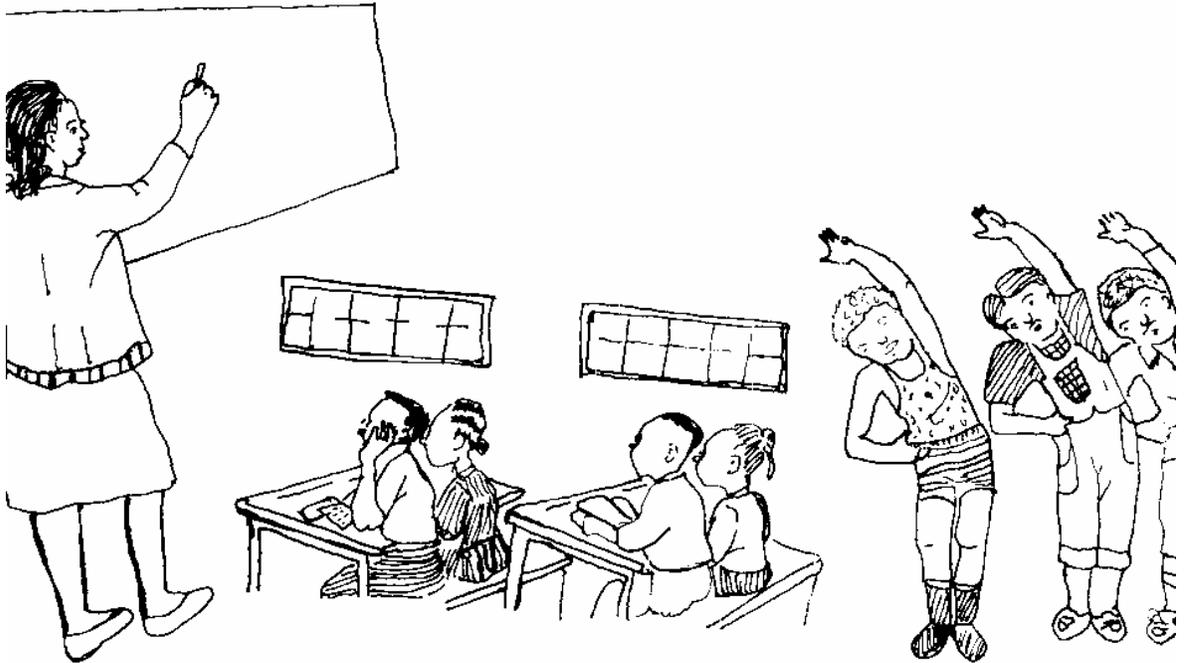
- Nogalowotse ayi keewotsə datsetuno
- Beyimoo, suk'iyō, Danimoo, Goshi beyoko /taro/
Finimoo, Gizonatə arətsotsəna....

3.3.1 Danimaa galo t'iwitsa

Itə danimaa gitsowotse egə egə keewotsə datsetuno?

Itə danimaa kas'owotse ebi ebi fiinefo?

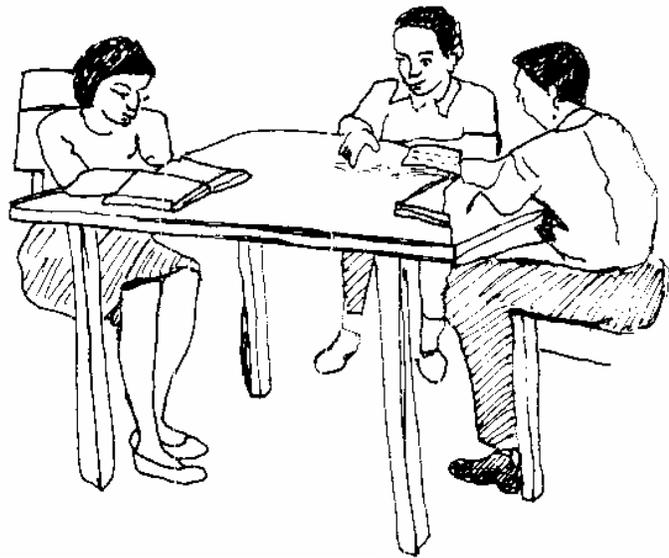

Danirowotse bodanra

Atse kup'eshi giwa

Danirowotse dano botiwitsora

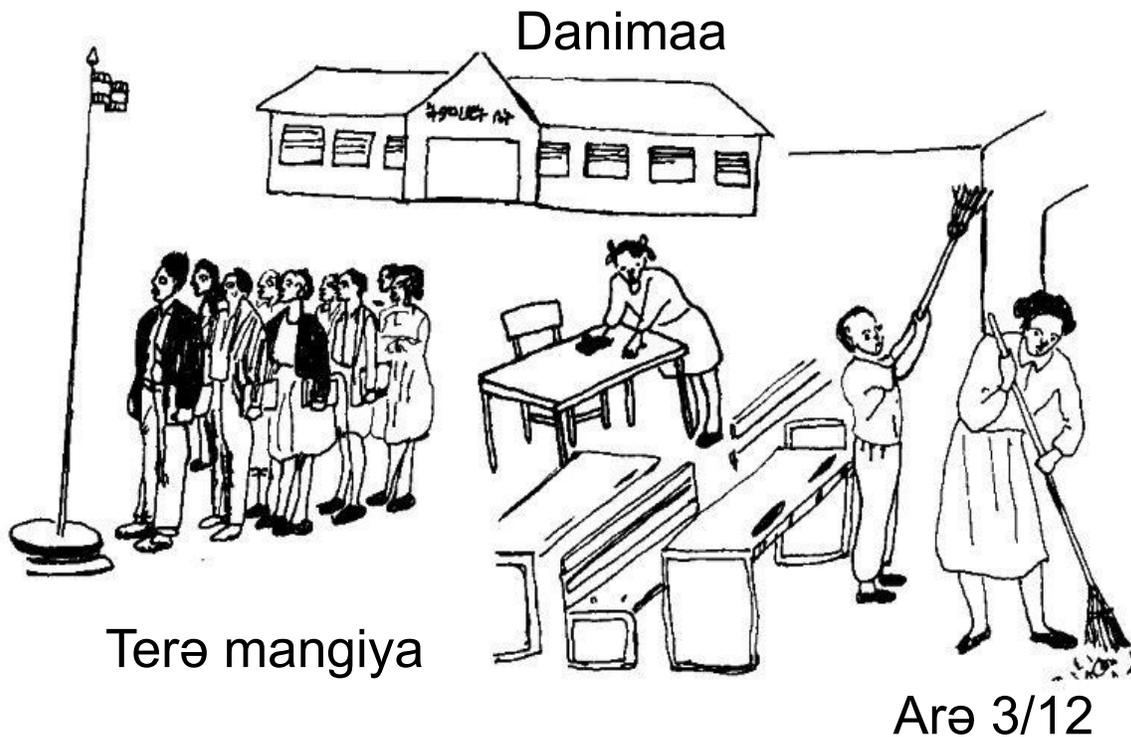

Arə 3/11

3.3.2 Danimaa Nemonatə teronə mangiya daniru-wotsə

Danimoowotse mangiyo iti bəgeyitə nemonatə terotsə egə boowoto danəfəte?

Iti daniyiruwosh kewuwere.

Terə mangiya

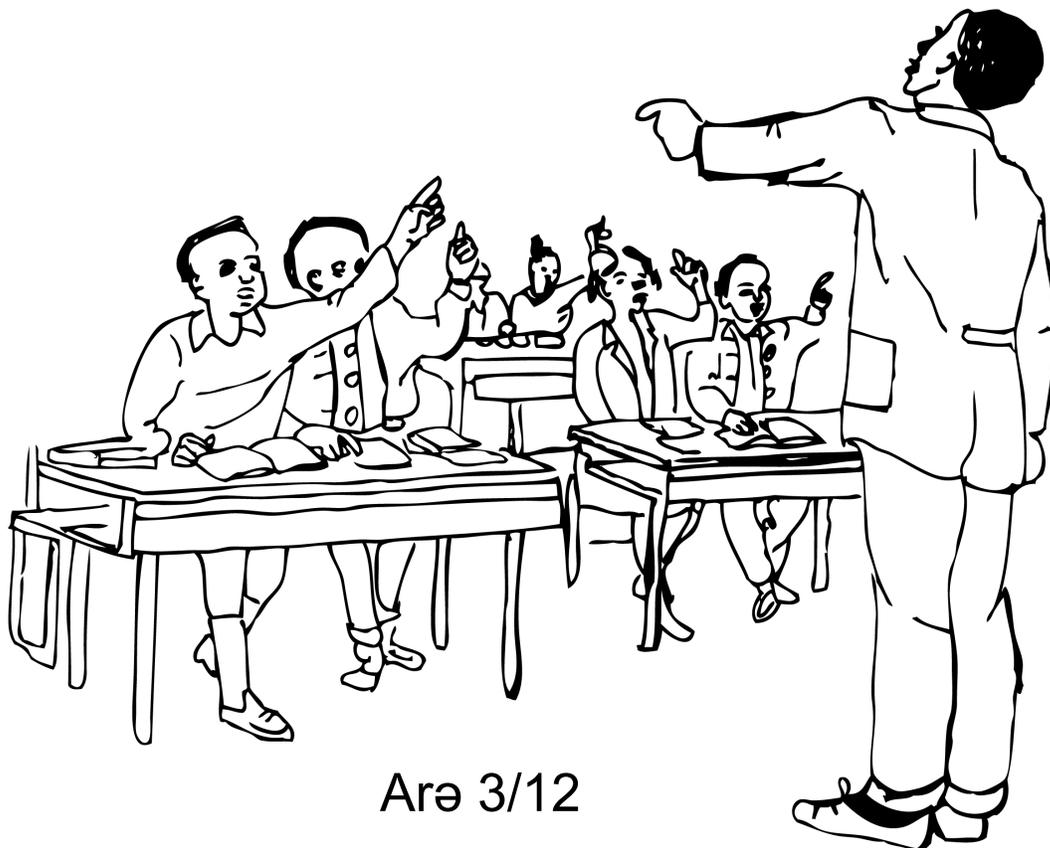
Arə 3/12

Itə danimoowotse mangiyo geyitə nemonatə terotsitsəna:-

- Danimoowotsə kindefə sayitonatə keshefə sayitonə mangiya,
- Danimaa gizo shengshəde detsa.
- Danimaa guro s'ayitsa
- Danik'at'otse shengə teronə danonatə k'oshə doniru wotsətonə mangeya.
- Galera keewotsi shengə teronə aatonatə ar-etsotsi...

3.3.3 Daniruwoṣə sheng gokeya

Daniruwoṣə botowotsənətə, bondaniyiru wotsəntonə aak'one bogonkeyo?

Daniruwoṣə, itətohowotsənto sheng gonkeyo detso geyituwe

Manə k'alosha:-

- Nowe eenowotsi mangiya
- Jaleyo geyife
- Itə tohi k'ac'o koto geyife
- Itidaniyiruwotsnatə k'osh danimaowotse fiiniruwotsi mangiya.
- Dani moowotse kindefonatə keshefə sayito mangiya.
- Dani maa gizo korəde binə fiina
- kashəde k'onatə dani sayito shengshə deshə de fiina.

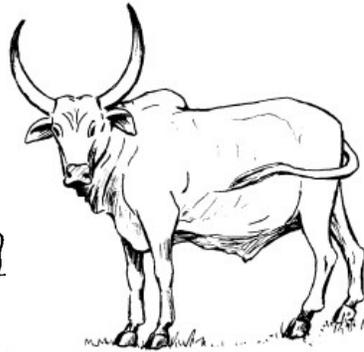
3.4 Aze Gaala

Aze Gaala no'etor ebiebi bédetsə?

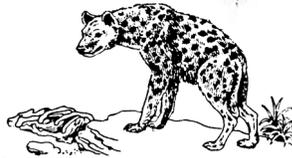
Aze Gaala etefoni kashetsonatə kashalə keewotsi bédetsi.

Shutsa

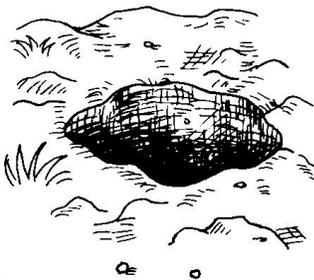
mizə beera

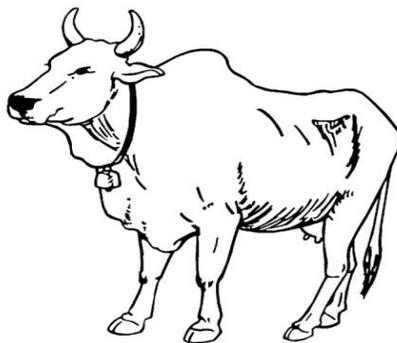
giraza

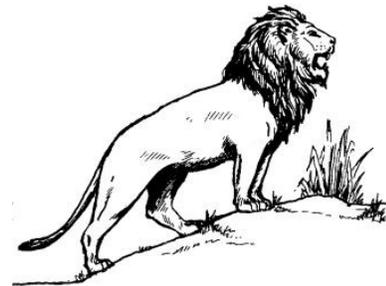
mita

Shawa

Mizə inda

Eesha

Arə 3/14

3.4.1 Kashetsə Keewotsi

Itə galowotse datsetə kashetsə keewotsə awotsəne?

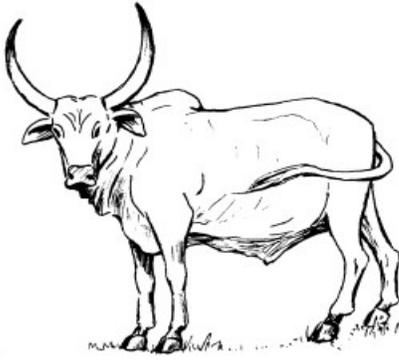
- Kashetsə keewotsi mitonatə gizotsəna

GIZA:-

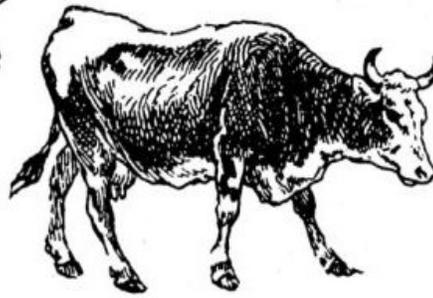
Gizotsə k'osh k'osh amalo detsefəno.

Daniruwots, itə galowotse datsefə gizontsə shuutso s'eegofalitude?

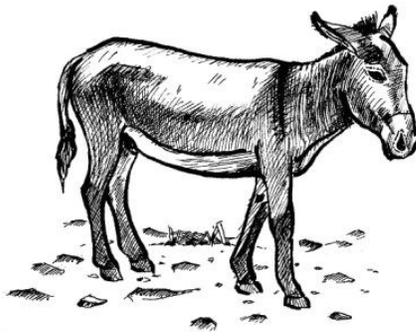
- Itə galowotse datsetə gizotsi:-
- Maa gizonatə bodigizəona erərə gitosha bokayefo.
- Maa gizowotsə awotsəne? boshuutso s'eerə?

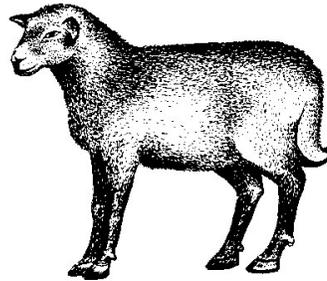
miza beeronatə indona

andora

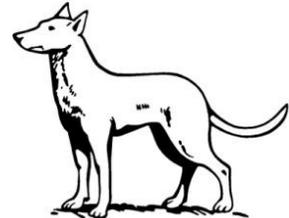
daaza

mereera

baaka

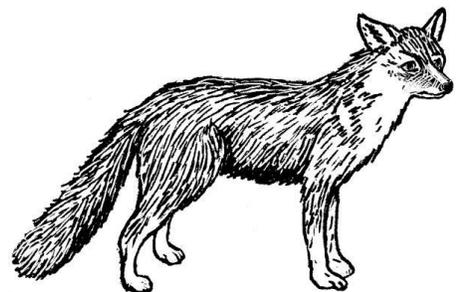
kana

Arə 3/15

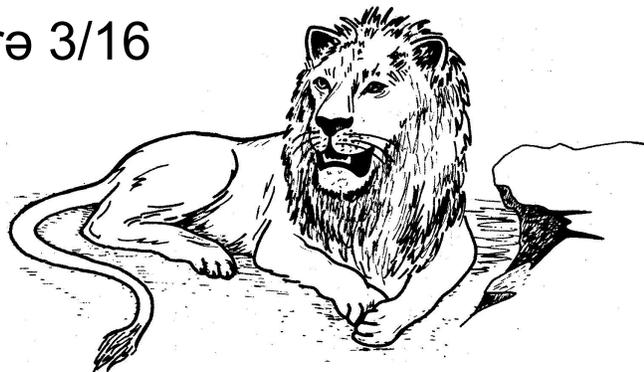
Maa gizotsi:- Andora, kana, mizə beera, mizə inda, Mereera, Bola, Daaza Baakanatə hanotsi aarətsotsi...

BODI GIZA:-

Daniruwots, itə galotse datsetə bodigizotsə shuutso s'eere.

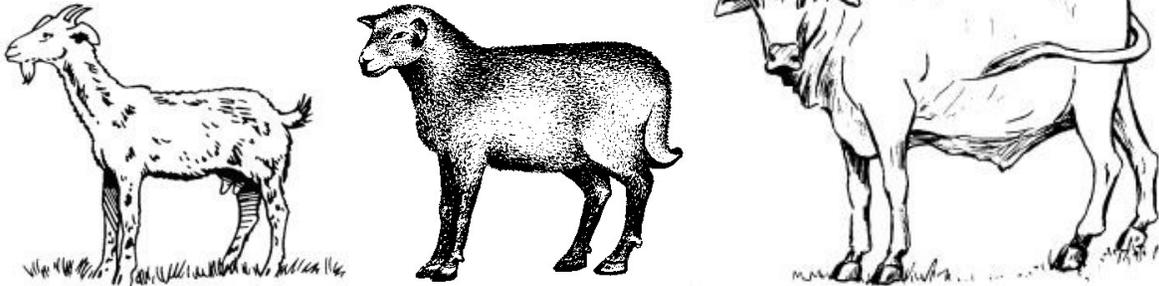
Arə 3/16

- Bodigiza eetefotsi ashatse wokatə dinowotsə beyirowotsi. Manotsi:- Eesha, Giraza, maha, keewuntsa, waanga, Dangesha, keera, ----
- Daniruwots, maa gizots nosh ego ego bok'alituwok'o keewofalitute?
- Maa gizotsə ashosh ayifiino imetuno.

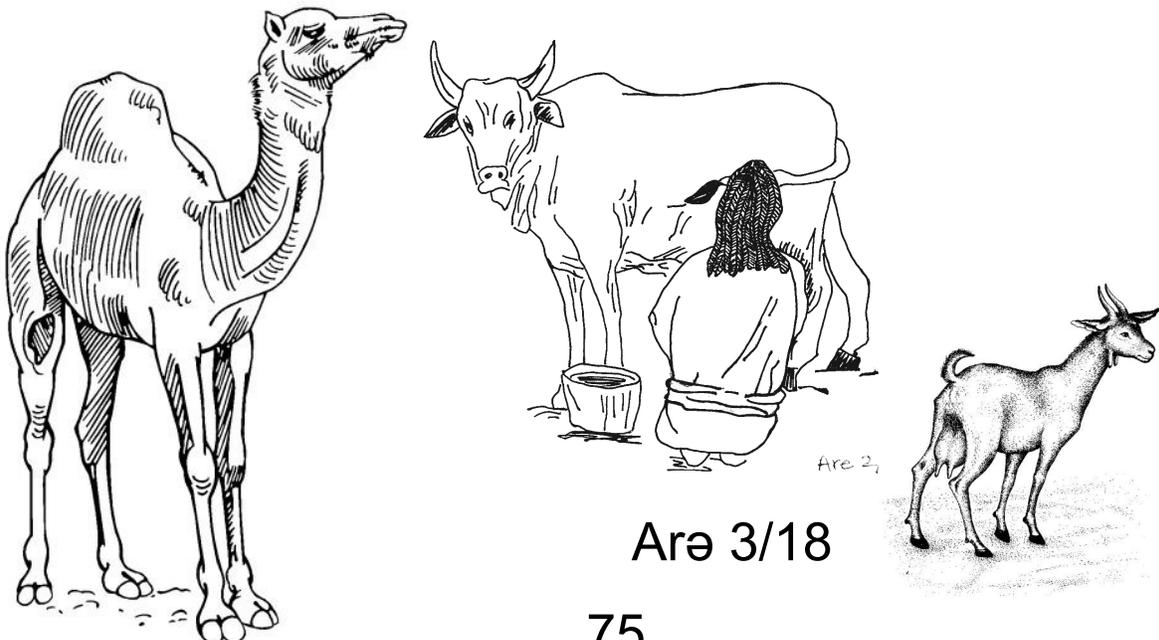
GIZOTSƏ MÓÓSH WOTITUNO

- Bo meetso meetuwe.
- Bo ezo usheetuwe.
- Daniruwots, bomeetso mee-yetuwoṣṣə aawotsəne?

Arə 3/17

Gizə awotsokəneya ezo nodatsi?

Arə 3/18

BO'ANGO FIINATS JINIRU GIZOTSI

Arə 3/19

- Daazo, Bolo, Farə shonatə arətsotsəna k'ac'onatə ashonə ikokedetu ikokə dametuno.
- Kano up'etso nomoo béup'e rawok'o kotetuwe
- Andoro ins'otsi azituwe.

TERƏWERƏ -2

A. Arə bəwotiyala “Ara” kootəbəwotiyal “kota” erərə aaniwere.

1. Shawo aze gaalaliye.
2. Ezo mizəində baratsəna nodatsiti.
3. Eesho maa giza.
4. Andori fiino kota.
5. Gizə jamo kasho deshatse.

Bi. Arawotsətsi fac'əde aaniwere.

1. Maa Gizə woterawo awəne?

A, Baak Bi, Kana Ci, Giraza

2. Aze gaal woteraw awəne?

A, Shawa Bi, Aawətsa
Ci, Giza Di, Ali

3. Bomeetso meera gizotsə aawotsəne?

A, Mizə beera Bi, Mizə inda Ci, Eesha

4. Bi'ango fiinatse jinəfo awəne?

A, Mizə beera Bi, Farəsha
Ci, Daaza Di, Jamoara

NOGALOWOTSE DATSEYIRU MITOTSI :-

Mita :- eto ega ete ? Itə, galitse datsetə miti Shuutso s'eego falitute ?

muzi mita

Arə 3/20

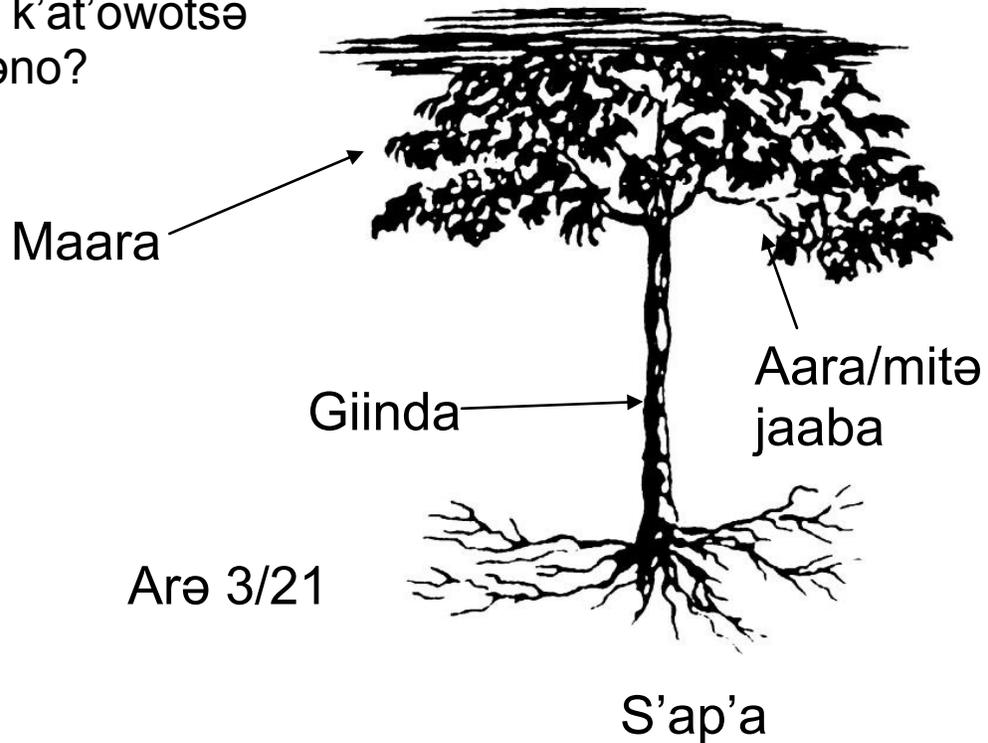
- Mito asho bətohe wokin bé'alə bac'ərə kesho falituwe.
- Mango, k'arimito, eləto, Bok'olo, jango, muziyonatə bonə arətsotsi mita etefo.
- Daniruwots itə danətsə miti shuutso s'eere

MITI NEMA

- mito shibefe
- mito mafe
- mito enəfe
- mito k'irəfe

MITI ATSI K'AT'OWOTSI

Miti atsi k'at'owotsə
egə egəno?

Mitowotsə ashə na'osh bo'imiru k'alatse turə gitosh
kayide s'ilo falituwone bomo :-

1. Mosh Wotituwotsi :-

Ariyosha :- Bok'ola, janga, gesha, muziya, mangowa
gaasha, As'onatə bonə arətsona.

2. K'oshə k'osh fiinosh jinetə mitotsi

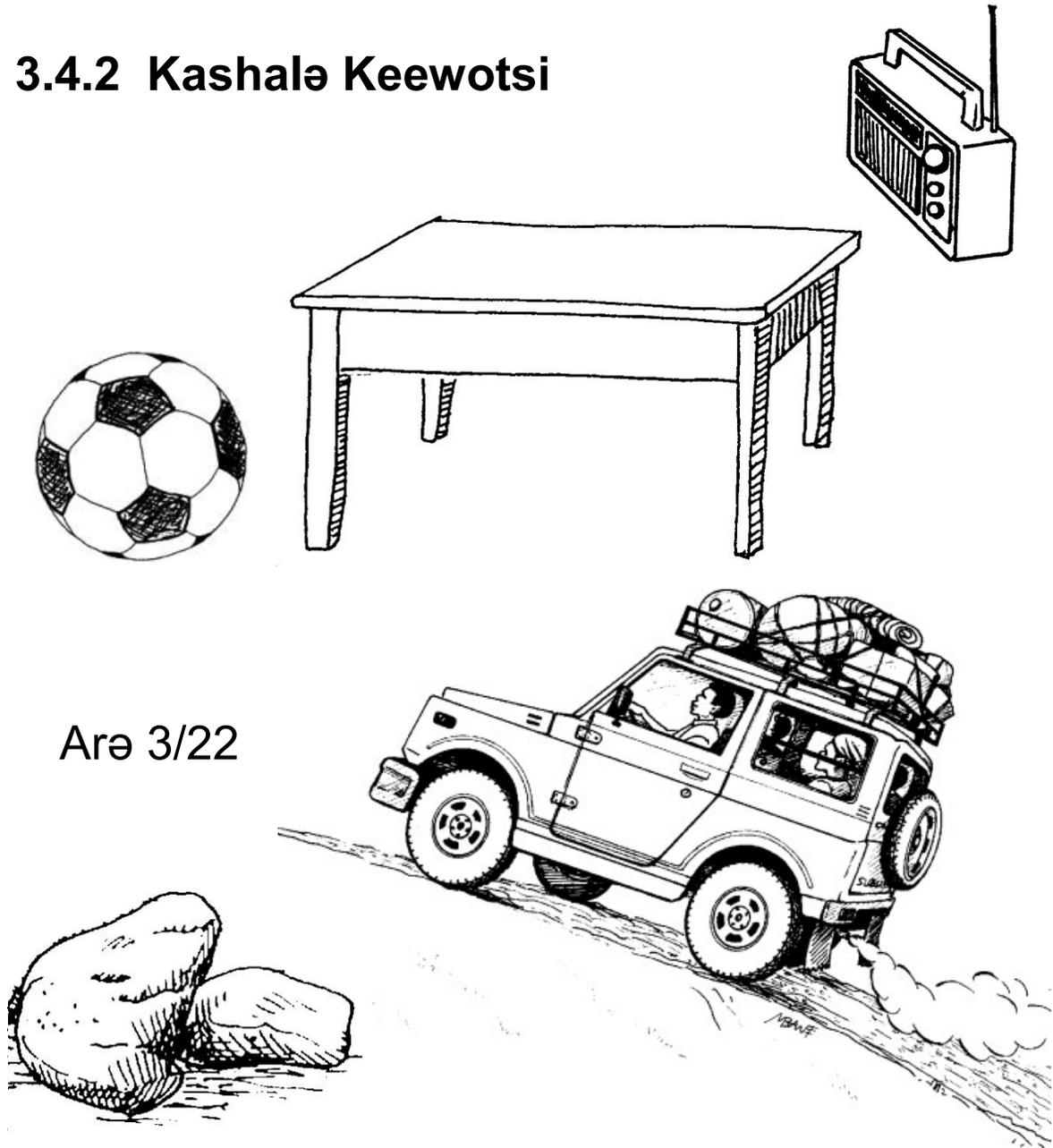
Arəyosha :- k'arimita, eləta, Totsa, Gaha, banjanatə
aretsotsə maa fiinonatə aat'iyosh
wotitəwona.

TERƏWERƏ – 3

Arə bəwotiyara « Ara » kootə bəwotiyara « koota »
erərə aaniwere.

1. Mito kasho deshaka.
2. Bok'olonatə jangonə ashə bəshohawo datsefe.
3. S'ap'o datse daməbi miti atsə kaya.
4. k'ari mito móósh wotitə miti naara.
5. Eləto maa fiinosh wotituwe.

3.4.2 Kashalə Keewotsi

kashalə keewotsi :-

Shawa, Aatsonatə joongona eerərə keezonə kayituno.

SHAWA :-

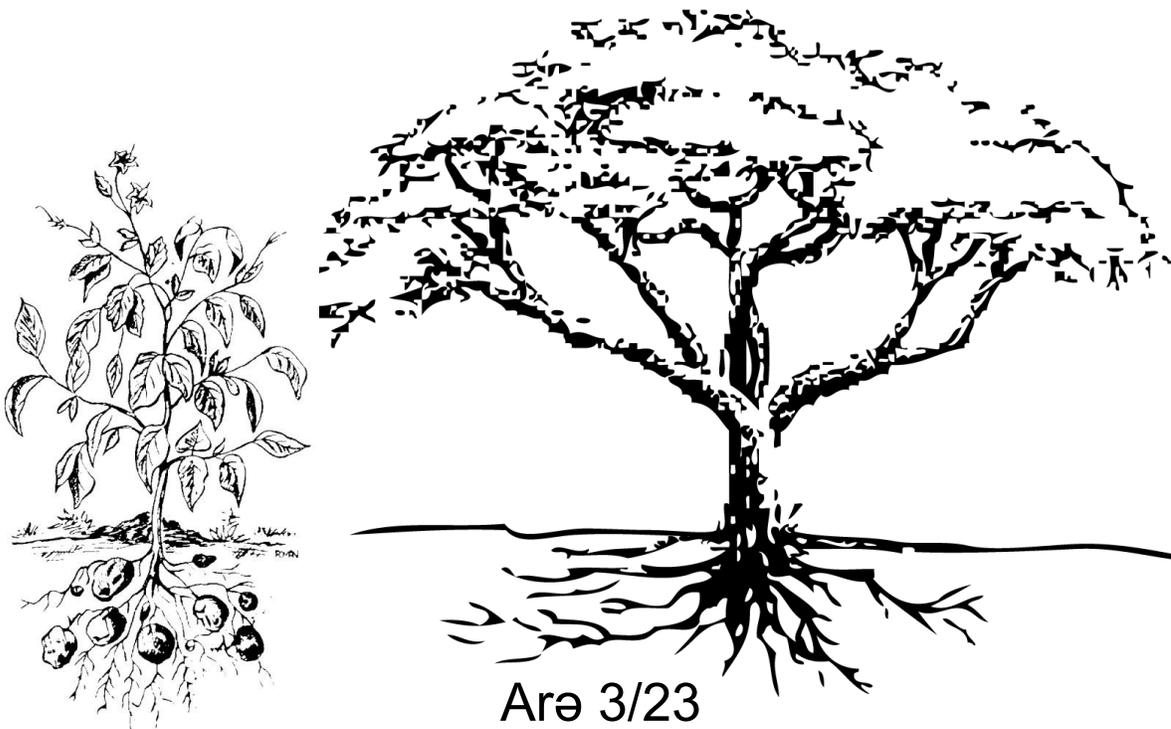
Shawo ebi ?

Shawoni shutsi tishonatəni miti ok'ona bəfinefo. ma-
niye k'oshona k'irətsə gizotsə ok'ona bəfiinefo.

SHAWI K'ALA

Shawo eebi bək'aliti ?

1. shawo mito manziyituwe mito shawotse misho datsituwe..

1. Shawo mitə eenəshosh bəgeyit keewotsi detsəfe.

- Manotsəmo :- Aatsa, joongonatə ; madiniya etefo.

Shawo

ashə beyosh geyitə keewa. shawo béaliyalə mitotsə shuk'aboshuk'eti.

- Mitotsə bo'aliyala ashowotsənətə gizotsən buutso datsəratsəno. Buutso datsobok'a zala kashonə beyo falatsəno. man bəwotətsotsəna shawo koto nogeyituwe.

2. Shawo miti s'ap'o gep'əde detsəfe.

- Shawo mitotsi datsontonə gep'əde'e joongo bədikərawok'o k'alituwe.

Arə 3/24

3. Shawo maa met'osh wotituwe.

Arə 3/25

4. Shawo maa k'ac'ək'ac'o fiinosh wotituwe.
Itə moowotse shalonə dozetsə k'ac'ək'ac'owotsə
fa'ano?
Boshuutso keewəwere?

Arə 3/26

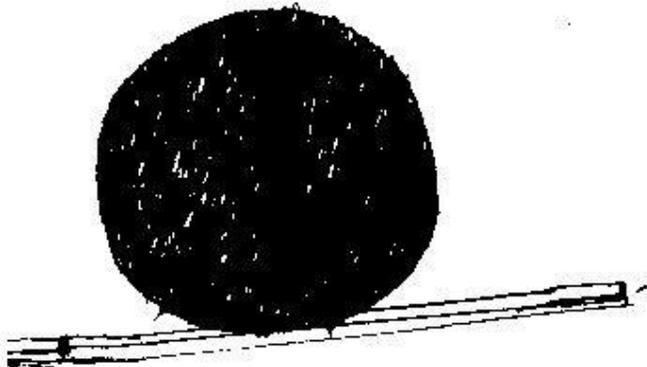

K'osh k'osh shawonə fiinetse k'ac'ə k'ac'otsi
danəfəte? Boshuutso s'eere?

**SHALI TOK'ON K'OSH K'OSH K'AC'Ə K'AC'Ə
K'ANIYA:-**

Shali tok'onə k'aniyosh hane dashi imetsə shine shut-
so shoyo geyituwe:-

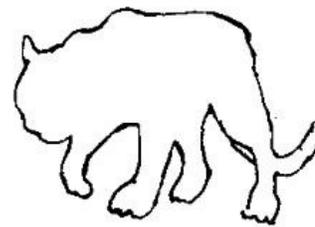
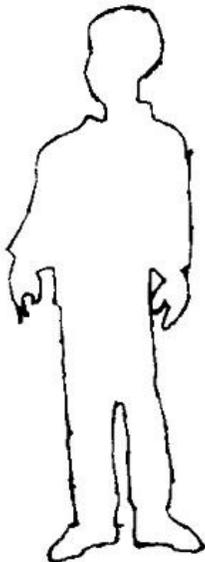
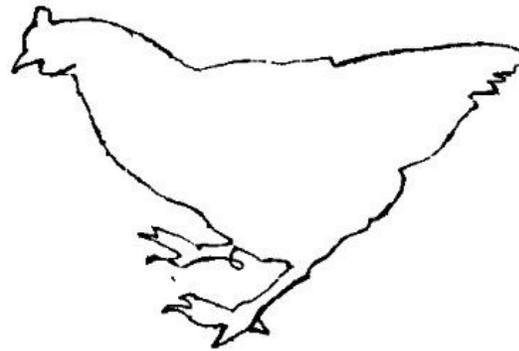
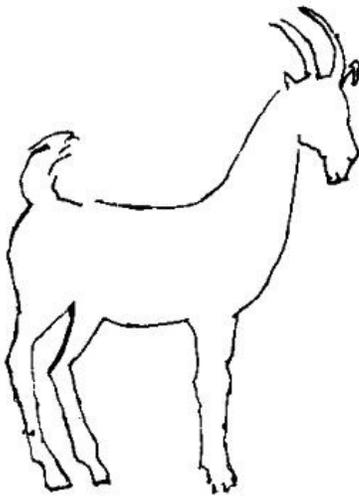
1. Shengə naarə shali shawə geya.
2. Dowetsə shalishawo bəshu'e titsa .
3. Titsetse shawəman aatsonə gup'a.
4. Gup'etsə shawəman gigiləconə s'ala.
5. Keezə aawoshə bəgap'ituwok'o wosha.
6. Gap'ətsə tok'əman shik'a.
7. Shik'etsə tok'əman jarəgetse wokingurə k'at'onə
k'aniya.

8. Guronə wokin jarəgon betsə tok'o bo'anog
angok'onə k'awude shunetsə k'ac'o k'aniya.

Ariyosha:-

- Gizi aronə
- Ashə aronə
- S'ilas'ilə aronə

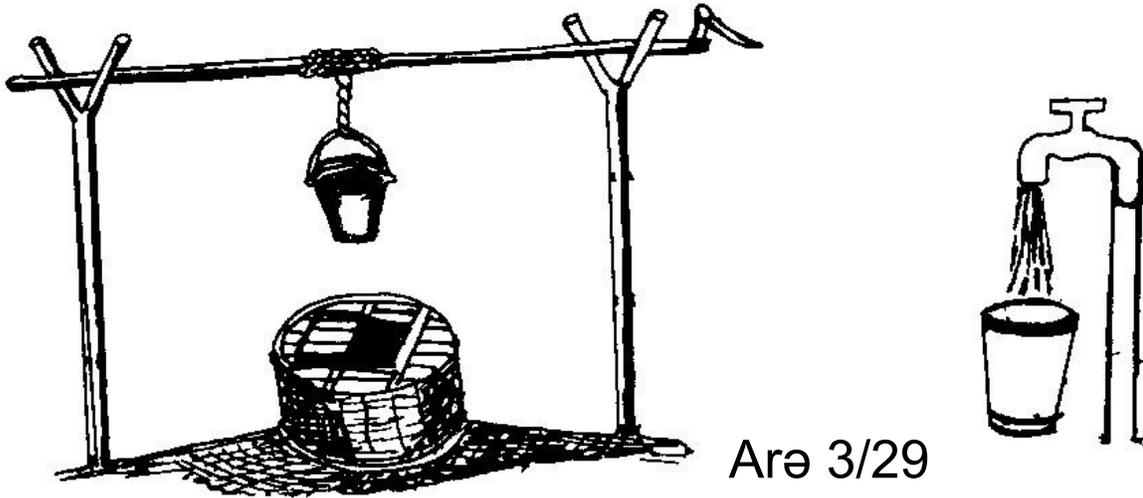

Arə 3/28

AATSA

Aatsə Datseyoka

Itə galotse aatso ewəkəneya datsefo?

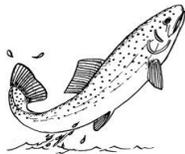
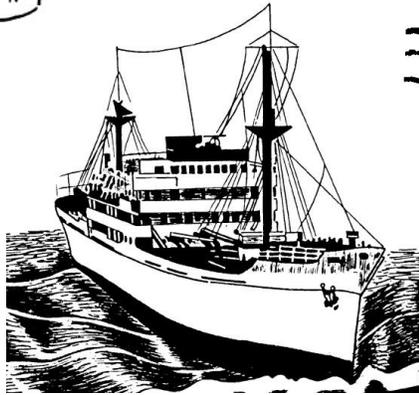
Aatsədatsiweera:- Aatso k'osh k'osh weeronə datso faləfo.

Manotsi:-

- T'up'iru aatsa
- Gop'ə aatsa
- Ko'etsə aatsa
- K'ari aatsa
- Fooki aatsa
- Awushi aatonatə arətsotsəna.

AATSI K'ALA

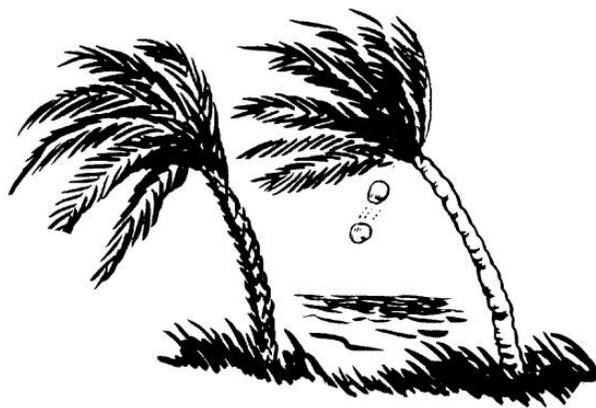
Aatso ebi bək'aliti? Kewuwere.

Arə 3/30

JOONGA

- Joongo itə awonə bek'ifəte?
- Joonge etoni nogalotse mito fugudek'ə giwishiruwoni ete
- Joongoni mitotsi wokin miti k'ako bəgiwoshe bek'əfo.
- Joongo mango detsefe
- Joongo mango bədetsetsok'o danowosha hane dashi fadotsi fiinore.

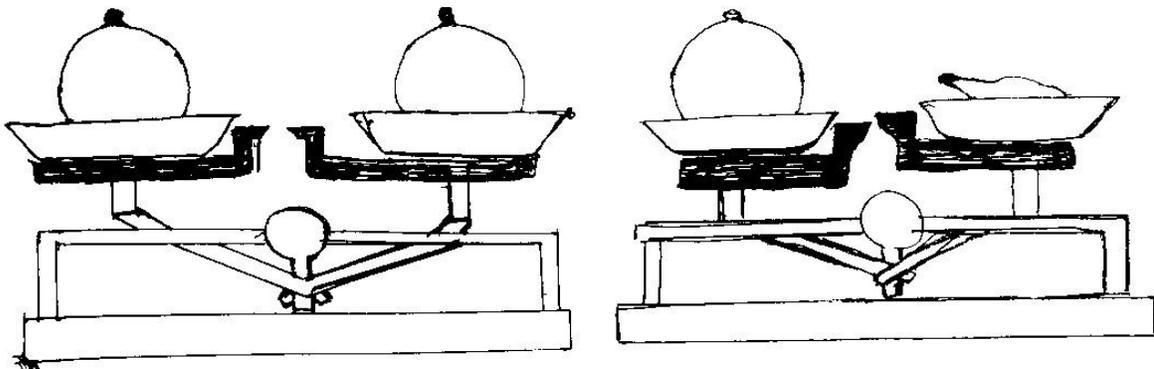
Arə 3/31

Fadi k'os'a:-

Joongo mango bēdetso ariya Geyitē keewotsi:- gitē talē wotētse aafufotsi jootsi mizaniya (Zoda)

Bifiini Shine Shutsa:-

1. Shinēni gitē aafufowotsi fuwere (fugetsē aafufowotsē talēwoto geyife)
2. Gitē aafufowotsi gire k'ani zodatse gerāde'e madalor.
3. Manatse turē ikē aafufo kashowoshshi'ik'arore.
4. Kashē woshētse aafufonatē kashē wosha aafufonē madalore .

Arē 3/32

A, Gitē aafufowotsē kashowoshētse bomango taale bētesh?

Bi, Aafufē iko kasho bēwoshe hakone?

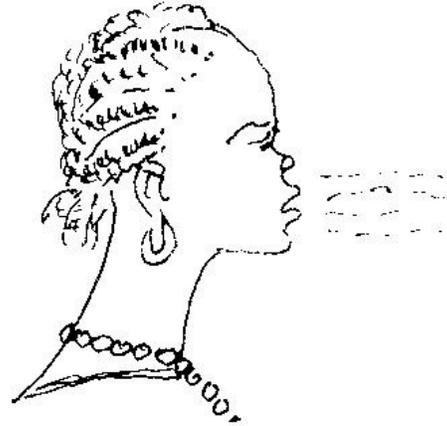
Ci, Fadanatse ebi itēgawi?

JOONGI K'ALA

Joongo ege ege bək'aləfo itəsh bi'arə? Daniruwotsə, kasho itə woshawo abətsə dek'ik'o ja'itute?

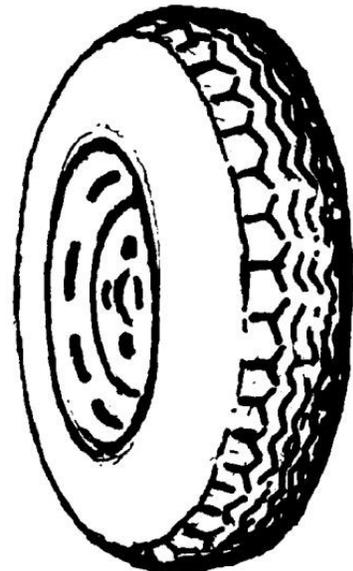
Arə 3/33

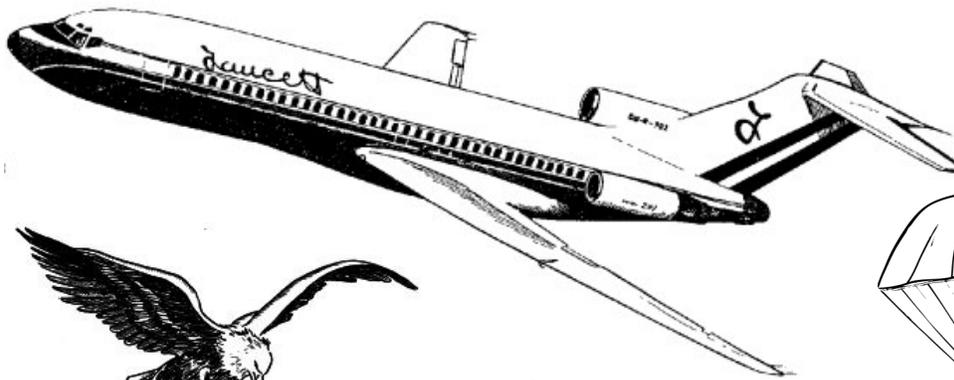
- Gizotsi kashowoshəfəno
- Joongo mitowotsəsh geyituwe
- Joongo k'oshək'oshə keewotsi s'ens'osh wotituwe.
- Motobəli gomotse ebi fa'o?

Arə 3/34

Joongo keewotsə bobidetuwok'o woshituwe.

Arə 3/35

TERƏWERƏ – 4

Arə bəwotiyala “Ara” kootə bəwotiyal “koota” erərə aaniwere.

1. Shawo miti ok'onə fiinetuwe.
2. Shookotsə shawalo bos'ofalituno
3. Aatso kashets keewa
4. Shawonatə aatsonə kashetsə aze gaaləno.
5. Aatso s'ayinə kotoshə wotituwe.
6. Shawo s'ayinə kotoshə maa k'ac'owotsi fiinosh wotituwe.
7. Joongo mango detsəfe

K'awunə aaniyo aaniwere

Shawo egoshe bék'ali?

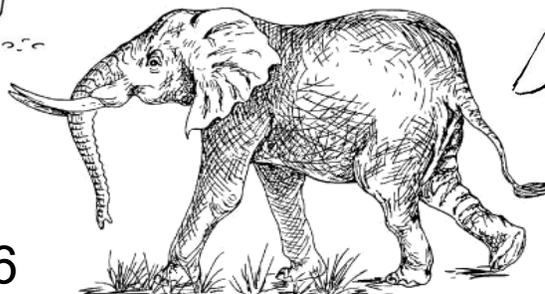
Kashalə aze gaalotsi kewuwere?

Aatso egokə egokəneya datsefo?

3.4.3 Kashetsə keewotsənətə kashal keewotsi dagotse beyiru k'osh k'osha.

A, Kashetsə keewotsi

Kashetsə keewotsə aawotsəne? Towarə shiyewore?

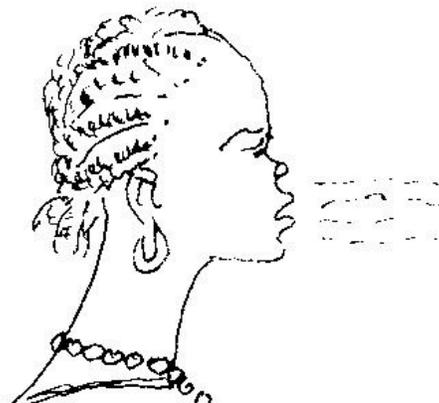
Arə 3/36

Kashetsə keewotsə egoneya bodaneyi?

1. Kashetsə keewotsə kashowoshəfəno

Arə 3/37

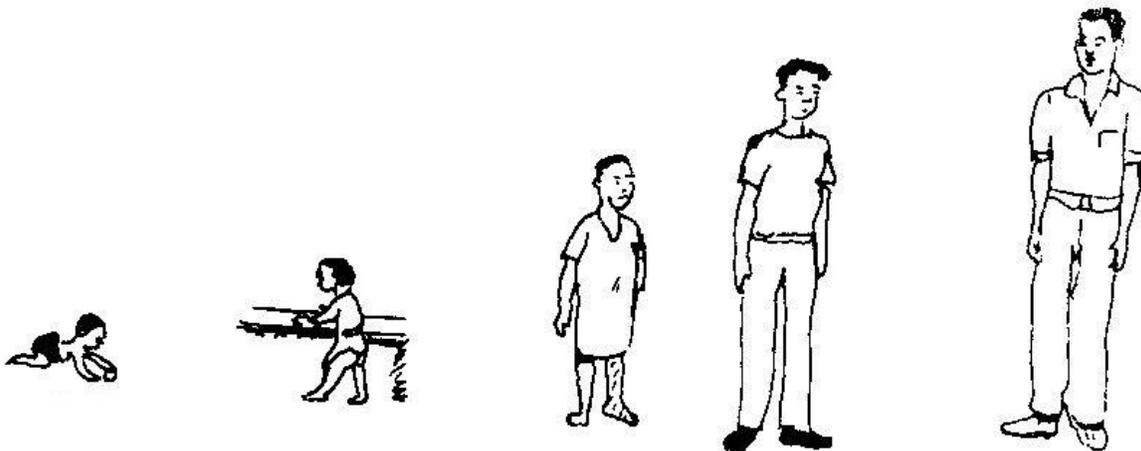
2. Kashetsə keewotsə mááfəno.

Arə 3/38

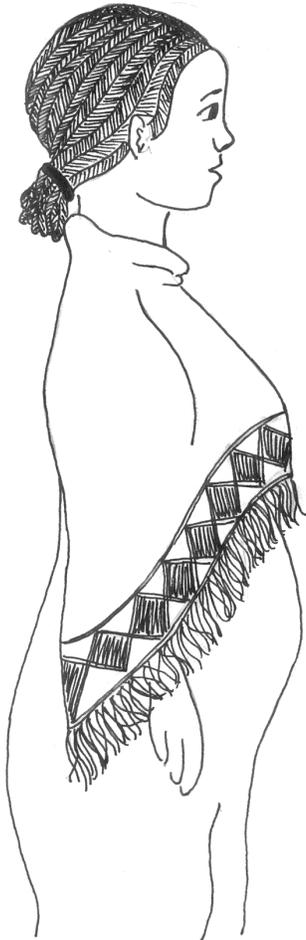

3. Kashetsə keewotsə eenəfəno.

Arə 3/39

4. Kashetsə keewotsə shibefəno

Arə 3/40

5. Kashetsə keewotsi giwəfəno.

6. Kashetsə keewotsi k'irəfəno.

Arə 3/41

Bi, KASHALƏ KEEWOTSI

Kashalə keewotsə egoneya bodanefo?

- Kashalə keewotsə shuwakəno.
- Kashalə keewotsə mishomarakəno
- Kashalə keewotsə botokonə giwokəno
- kashalə keewotsə enakino
- Kashalə keewotsə kashowoshakəno

Haniye dashi jando √ aro gerəde s'etsuwere

Taawa	Nogalotse datstə keewots	Kashaləka	Kashetsəka
1	Shutsa	√	
2	Shawa		
3	K'ari mita		
4	Mangoyimita		
5	Tootsa		
6	Miza beera		
7	Miza inda		
8	Asha	√	
9	Radawaniya		
10	Tepiya		
11	Motobila		
12	Gindiya		
13	Shiya		
14	T'arapeza		

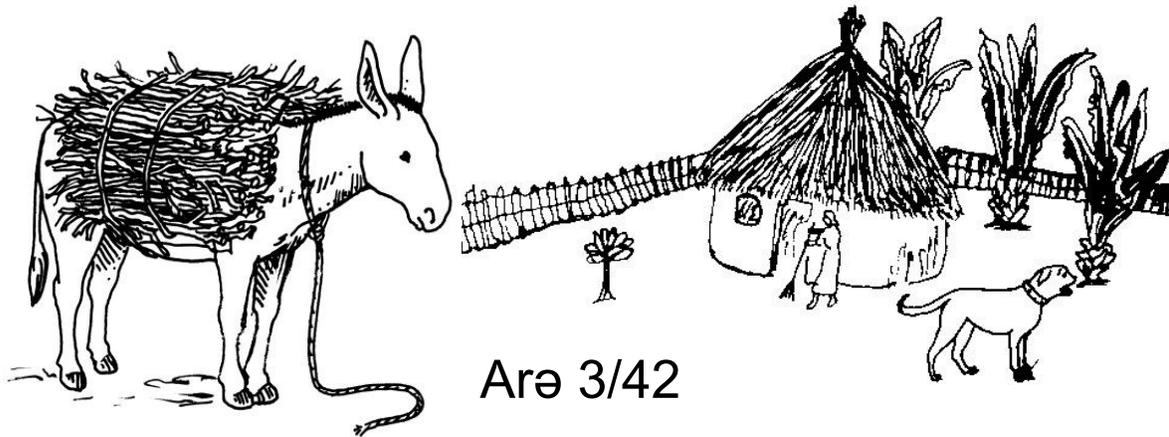
Haniye dashi imetsə √wokin X c'ironə s'etsuwere

TAAWA	NIWA	KASHETSƏKA	KASHALƏKA
	Botookonə giwituno	√	X
	Misho metuno		
	Kashowoshituno		
	Ayituno		
	Enetuno		

3.5 Galə shengsh detsa

3.5.1 Gizə kota:-

Gizo eebə k'ali? Keewuwere

Arə 3/42

Gizotsi ashə na'osh ayi k'ala bo'imetə.

Ariyosha:-

- Mizəindo ezo imetuwa.
- baako keetso ketsituwane.
- Mizə beero, mereero, eyisho meetsoimetuue
- Kanonatə Andoronə moonatə galonə kotetuno.

Gizotsə hanotsənətə k'osh k'oshə k'alotsi bo'imetuwotsəna shengəshədə'é kotonatə detsonə geyituwe.

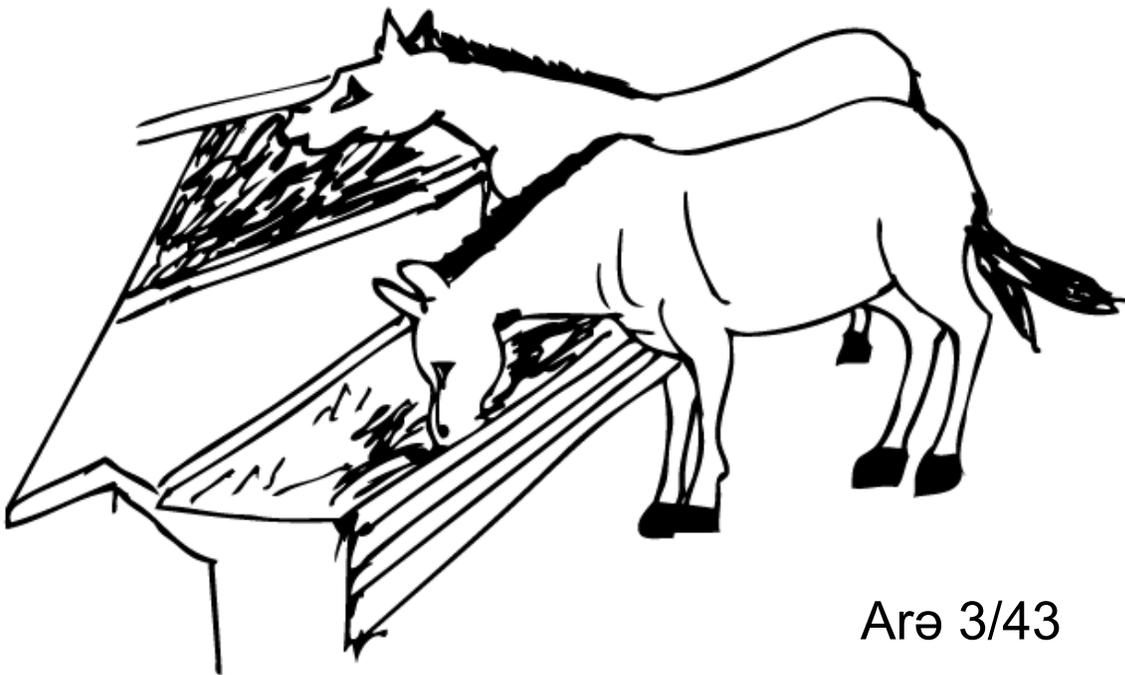
A. Maagizotsi shengəsh detsa

Gizə shengəsh detsa eto ega ete?

- Gizotsəsh buutso geyituwe.
- Gizotsə shengə fiino nosh bo'imish k'osh k'osh buutso k'anide maazo geyituwe.

Ariyosha:- moc'i shuk'o, shic'o, nuwi shic'o—arətsotsi maazo geyituwe.

gizotsə s'ayino gefəno

Arə 3/43

- Maagizotsə s'ayino koto nogeyituwe.
- Maa gizotsi s'ayino kotonok'azalə kiimetuno.
- Bo'atso bəkiimala bo'atsatse k'osh k'osh kashetsotsə shibituno.

Ariyosh:- k'ena, t'ora, s'inda, tulumonatə k'osh k'oshə kashetsotsə bo'atsə shibituno manənə jeeno bot'ut'etə.

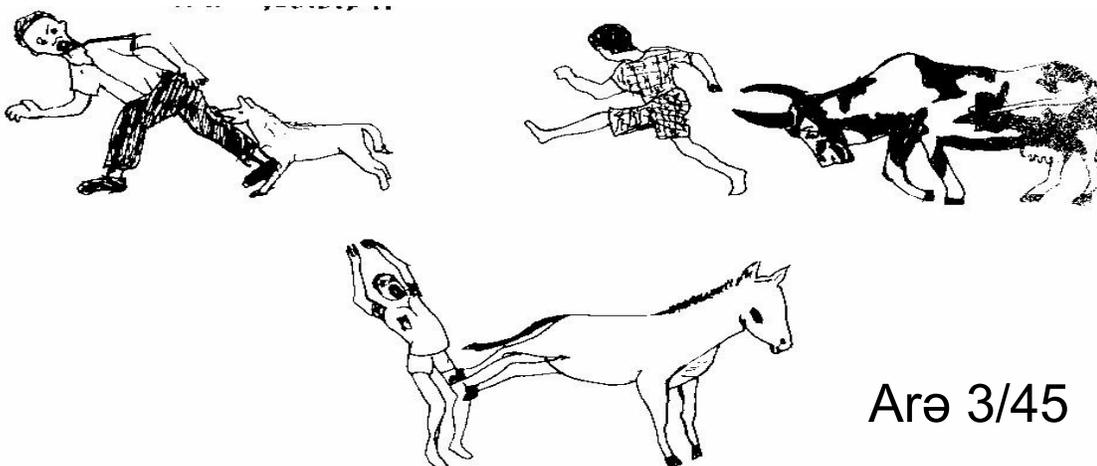
Bojeeno koto k'azeyala bo'atsatse nogeyiro keewo shengshə datsatso.

Gizotsəsh bobetə moo geyituwe.

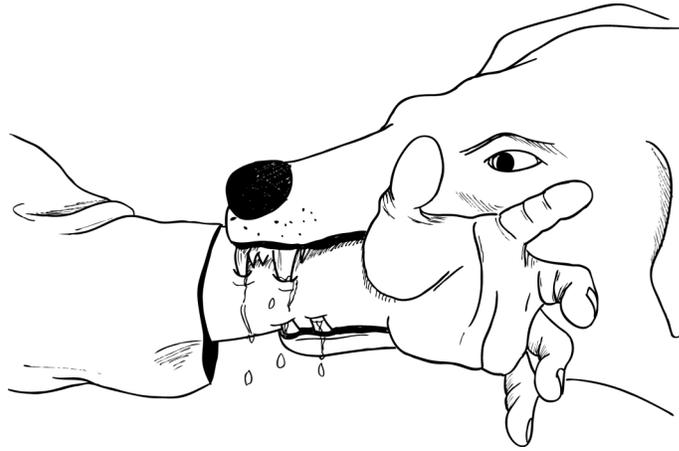
Arə 3/44

- Maagizotsə k'eyoko ashotsə k'eyokoniye k'oshək'osho geyituwe.
- Maagizotsə k'eyoko s'ayinonə koto geyituwe.
- Gizotsə jeenonə beyo gefəno

Arə 3/45

- Gizotsi shashiyo geyiratse
- Gizotsi noshashiyalə no'atsə mid'o dowoshə falituno.

Arə 3/46

Gizotsə nonə bomid'erawok'o shengə koto geyitowe.

TERƏWERƏ – 5

A, Arə bəwotiyala “Ara” keotə bəwotiyalə
“koota” erərə aaniwere.

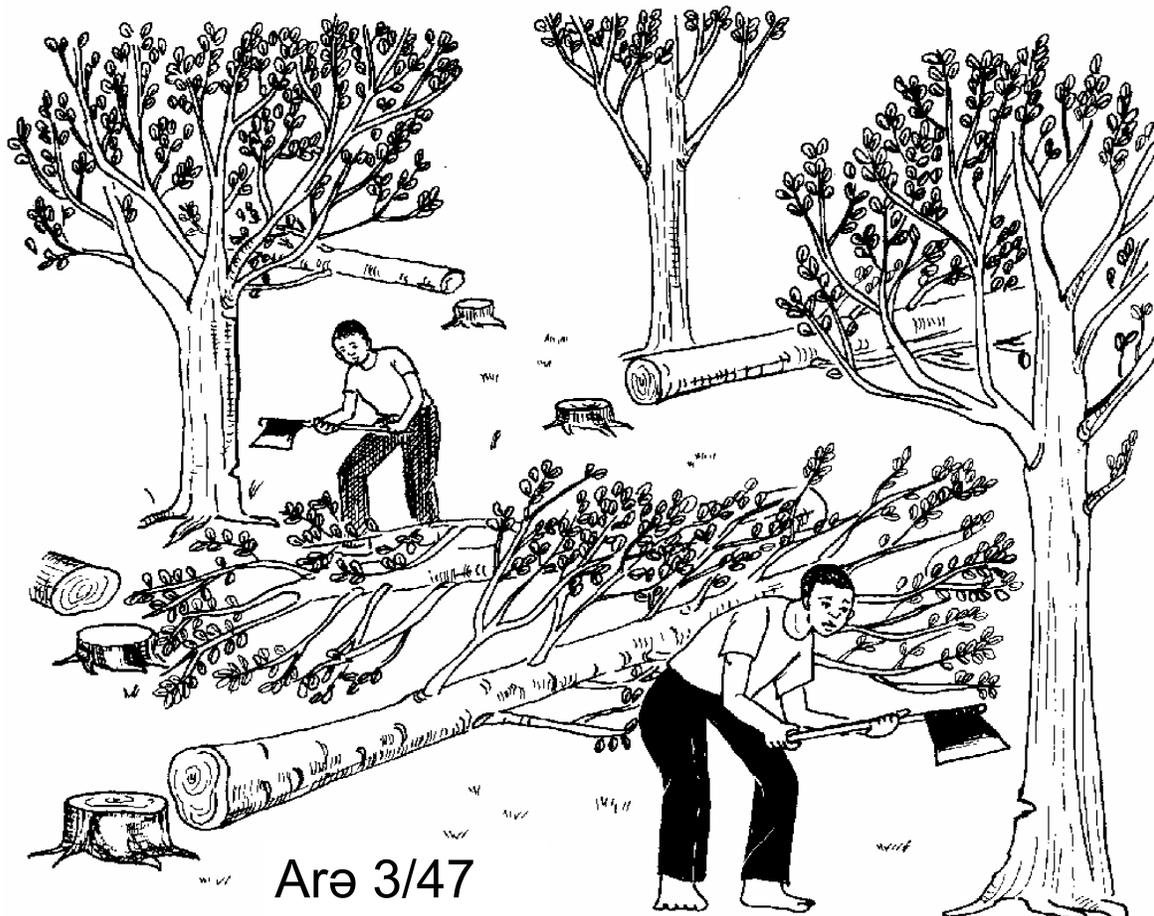
1. Gizotsi máázo geyiratse.
2. Gizotsi bo'atsə kede sha'oshə wotituno.
3. kanonatə andoronə moonatə galonə kotetuno.
4. Mizotsə bodotse bomeyiru moc'oniye k'osho
buutsə k'aniyo geyiratse.
5. Gizi atse masha asha bəjitsifo.

Bi, Arə wotsətso fac'əde'e aaniwere

1. Haniye dashi keewotsitse maagizo aawune?
A, Eesha Bi, Eyisha Ci, Shaka
2. Angi fiino noshə fiinitə gizo aawune
A, Mereera Bi, Eyisha Ci, daaza
3. Beyiruwotsitse gizotsə bo'imetə keewo
aawune?
A, C'ama Bi, Borəsa
Ci, koborəta Di, jama
4. Haniye dashe beyiruwotsitse iko maa gizali ?
A, Farəsha Bi, Mizə bera Ci, Maha
5. Maa gizotsə atso s'ayinonə datso k'azeyal
bo'atse azetə kashetso aawune ?
A, k'ena Bi, Tinaha Ci, Zanza

3.5.2 Mitotsi shengsh detsa :-

Mitotsə k'oshk'osh keewotsən mid'eyosh falituno

Mitotsi aak'aləniya
shengshə nokote?

Mitotsi shengshə detsa:-

- Mito weeralo k'ut'a-k'aza.
- Bomic'awok'o wosha.
- Bodoonə bémerawok'o. wosha.
- Aatso ishonatə k'osh k'osh k'alo geyituwe.

Arə 3/48

3.5.3 Moo, Galonatə Danimaa guro shengəsh detsa:-

A, Maa galo shengsh detsa

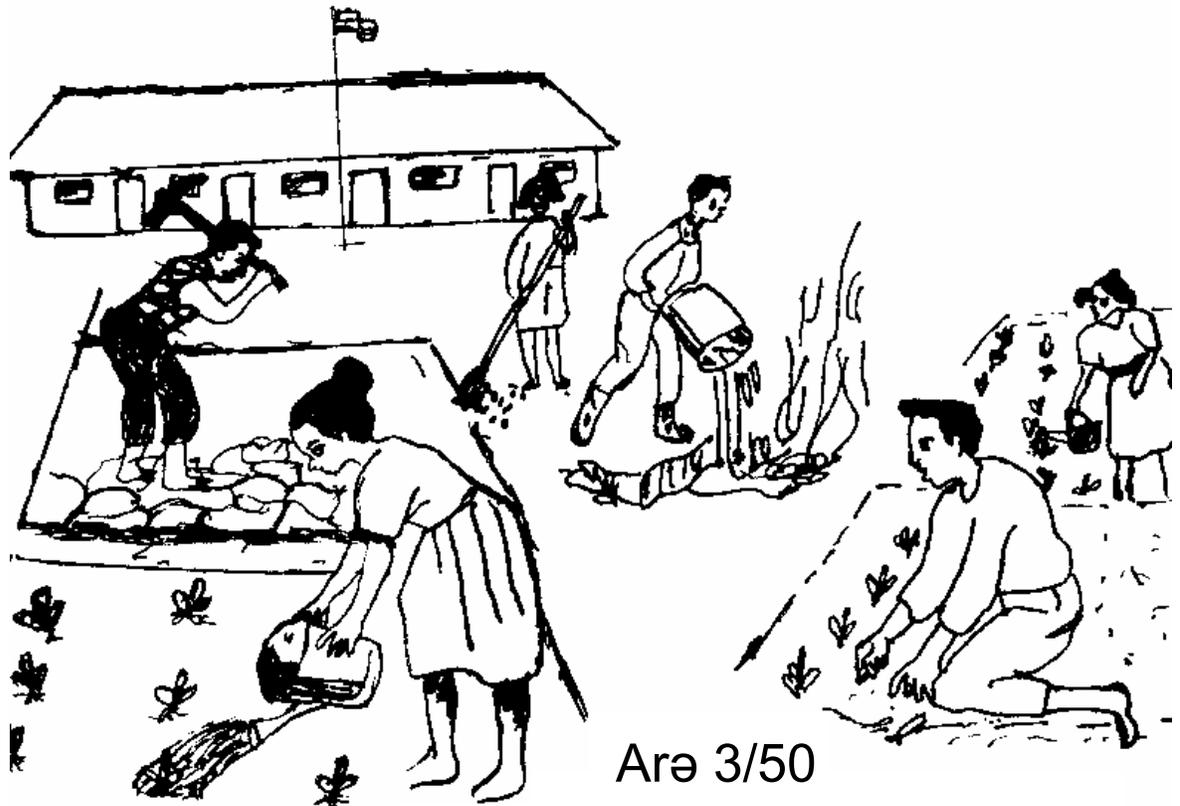

- Nomaa guro shengshəde detso geyituwe

Mank'alosha:-

- Shooto ikokə kakude mitso geyituwe
- Sheshə moo geyituwe
- Bə guro kas'o geyituwe
- Mitotsi kokəde'e nok'as'o batsiyo geyituwe

Bi, Dani maa guro shengsh detsa
Itə danimoo ak'owe shengsh itədetsefo?

Arə 3/50

Dani maa guro s'ayitsonatə shengshədə'e detso geyituwe.

- Daniruwots bodatsətsokə boditso k'ot'o geyiratse
- kiimo datsetsokə juwo geyiratse
- Dani maa k'ac'ə k'ac'o shengshə detso geyituwe
- Jamə aawo turə s'ayitso geyituwe
- Dani maa kas'owotse mitə tok /koko/ geyituwe

Daniruwots dani maa kas'owotse mitə toko egoshe bəgeyi?

Mitə tokoni ayi k'alituwe

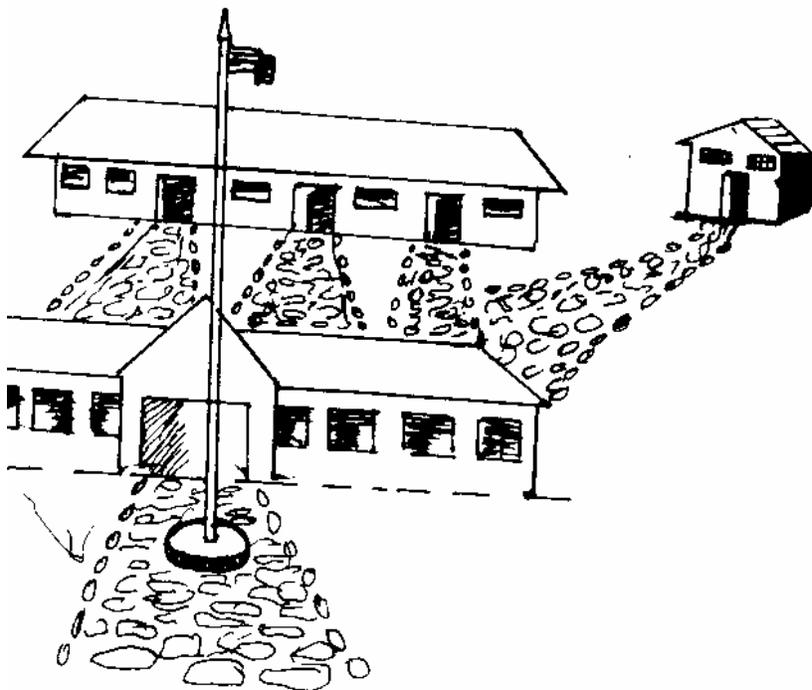
- Mito danə ayiyi k'ac'oshə wotituwe
- Mito k'osh k'ac'k'ac' fiinosh k'alituwe
- Mito buutsosh wotituwe
- Mito batso imetuwe

Mansha mito dani maa kas'owotse tokonatə shengsh detso geyituwe.

Mansha mito Dani maa kas'owotse tokonatə shengsh detso geyituwe.

Ci. GALO SHENGSHƏ DETSA

Galə ikotse egə ege datsefo?

Arə 3/51

- Itə galotse ayi bee mootsə fa'a'no?
- Itə galotse ayi fiinə mootsə beyosh falituno
- Itə galotse ayi mitotsənətə gizotsən datsetuno
- Itə galotse ayi ashotsə datsetuno.

Itəgalotse k'oshk'osh keewotsə bobetuwotsəna

- Nogalo s'ayinonə detso geyituwe.
- Nogalo s'ayinonə detso nok'azala k'oshk'osh shodonə deshetuwo.

Nogalo shengsh detsosh egə egə k'alo geyituwa?

- Kiimo nomoonatə nogalotse bezə k'aza
- Mitotsi shengsh detsonatə awashətsə weerotsi doza .
- Mitotsi kokonatə nogali batsə kota.
- Aatsə kakiru beeyokotsi shuuk'iya.

TERƏWERƏ SHƏRƏTA – 6

A. Arə bəwotəyalə « Ara » kootə bəwotiyalə « koot » erərə aaniwere.

1. Mitotsoke sheng fino datsosha shengsh detso geyituwe.
2. Mitotsi k'ut'eyora nogalosh batsa bi'imeti /
3. Mitotsi nodani maa kas'owotse koko geyiratse
4. Mitotsi buutsə baaroshe bofiinefo
5. Mitotsə kasho deshatsəno

Bi. Jamowotse ara wotətso kishuwere

1. Mitotsi shengsh detsosha _____ geyituwe?

A, k'ut'erawok'o kota

Bi, Bomic'awok'o kota

Ci, Shos'o bəmarawok'o shos'a (kota)

Di, Jamo ara

2. Mitotsə _____ finituno?

A, C'ishoshə

Bi, Buutsoshə

Ci, k'ac'ək'ac'ə finoshə

Di, Jamo ara

3. Dani maa kas'owotse k'alə k'azetə keewo awone?

A, Datsetsokə sheshə shesha (Boditsə k'ota')

Bi, Fundə toka

Ci, Dani maa k'ac'o shengsh detsa

4. Buutsəsh wotituwo awone?

A, k'arimita

Bi, Mangowa

Ci, t'ədiya

5. Dani maa k'ac'ə wotətso awone?

A, mas'afa

Bi, Cokiye

Ci, ərəsasiya

Di, Jamoni

